

**Metodika vyhlášení
přírodních rezervací a přírodních památek**

**Praha
20. 12. 2011**

Obsah:

1. Úvod	2
2. Výběr území k zvláštní územní ochraně a stanovení formy ochrany.....	3
2.1 Výběr území	3
2.2 Výběr kategorie	5
Hlavní rozdíly mezi kategoriemi rezervace a památka	6
Základní typy předmětů ochrany členěné podle kategorií rezervace a památka.....	11
Rozdíly mezi kategorií národní přírodní rezervace a přírodní rezervace	11
Rozdíly mezi kategorií národní přírodní památka a přírodní památka.....	12
Území s více předměty ochrany různého charakteru	13
Doporučená minimální velikost ploch fyziotypů pro výběr a zařazení do kategorií MZCHÚ.....	14
2.3 Stanovení ochranného pásma	15
2.4 Určení hranice území.....	16
3. Příprava a projednání návrhu	18
3.1 Příprava návrhu na vyhlášení	18
3.2 Postup projednávání návrhu	22
Projednání návrhu s obcemi a kraji	23
Projednání návrhu s vlastníky nemovitostí	23
Vypořádání námitek obcí, krajů a vlastníků nemovitostí k návrhu.....	23
Projednání návrhu a vypořádání připomínek s ostatními fyzickými a právníckými osobami	24
3.3 Konečná úprava návrhu a geodetické zaměření hranic území	25
4. Vydání vyhlášovacího právního předpisu	28
4.1 Příprava nařízení.....	28
4.2 Projednání návrhu nařízení.....	30
4.3 Vydání nařízení	31
4.4 Změny a zrušení zvláště chráněného území	35
5. Evidence území v katastru nemovitostí a ústředním seznamu ochrany přírody a jejich označování.....	37
5.1 Záznam území do katastru nemovitostí.....	37
5.2 Evidence území v ústředním seznamu	38
5.3 Označování území v terénu	42
6. Použité zkratky	45
7. Přílohy	46

1. Úvod

Kategorizaci zvláště chráněných území a způsob jejich vyhlášení upravuje zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“). Podle příslušných ustanovení tohoto zákona (§ 33, § 36 a § 78 zákona) mají jednotlivé správy chráněných krajinných oblastí možnost vyhlášovat na svém území maloplošná zvláště chráněná území v kategorii přírodní rezervace a přírodní památka. Mimo území chráněných krajinných oblastí je vyhlášení přírodních rezervací a přírodních památek v kompetenci krajů (§ 33, § 36 a § 77a zákona). Výjimku tvoří vojenské újezdy, kde je kompetentní k vyhlášení přírodních rezervací a přírodních památek Ministerstvo obrany (§ 33, § 36 a § 78a zákona) a území národních parků a jejich ochranných pásem, kde je kompetentní k vyhlášení přírodních rezervací (dále jen „PR“) a přírodních památek (dále jen „PP“) Ministerstvo životního prostředí (§ 33, § 36 a § 79 zákona). K vyhlášení národní přírodní rezervace (dále jen „NPR“) a národní přírodní památky (dále jen „NPP“) je na území celé České republiky kompetentní Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“) (§ 28, § 35 a § 79 zákona).

Tato metodika je zpracována se zřetelem k potřebě stanovit kritéria hodnocení a výběru při vyhlášení nových a přehlašování stávajících maloplošných zvláště chráněných území a jejich zařazení do jednotlivých kategorií. Jeho hlavním účelem je zohlednit všechny existující přírodní hodnoty, které mohou přicházet v úvahu při posuzování území navrženého k ochraně, a stanovit hlavní definiční znaky pro výběr nejvhodnější kategorie tam, kde je nesporné, že ochrana obecnými nástroji zákona není dostatečně účinná a perspektivní.

Cílem metodiky je sjednotit postup správ chráněných krajinných oblastí (dále jen „správy CHKO“) a krajů při vlastním vyhlášení PR nebo PP (§ 40 a § 41 zákona), při předchozím oznamování záměru na vyhlášení těchto území (§ 4 vyhlášky č. 64/2011 Sb., v platném znění) a při přípravě podkladů pro MŽP pro vyhlášení NPR nebo NPP. Součástí metodiky jsou vzory dokumentů pro výše uvedené normativní akty a stanovení doporučeného postupu pro výběr vhodných území pro doplnění sítě maloplošných zvláště chráněných území.

Součástí metodiky není tvorba, postup projednávání a schvalování plánů péče, které se řídí § 38 zákona a § 1, § 2 a § 3 vyhlášky č. 64/2011 Sb., v platném znění (dále jen „vyhláška“). Pro maloplošná zvláště chráněná území je zpracovaná samostatná osnova zveřejněná ve Věstníku Ministerstva životního prostředí v částce 3 z března 2009.

Metodika byla vyhotovena v návaznosti na znění zákona a prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu.

2. Výběr území k zvláštní územní ochraně a stanovení formy ochrany

2.1 Výběr území

Právní východiska:

§ 14 zákona - Kategorie zvláště chráněných území

(1) Území přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná lze vyhlásit za zvláště chráněná; přitom se stanoví podmínky jejich ochrany.

(2) Kategorie zvláště chráněných území jsou

- a) národní parky,
- b) chráněné krajinné oblasti,
- c) národní přírodní rezervace,
- d) přírodní rezervace,
- e) národní přírodní památky,
- f) přírodní památky.

§ 45c odst. 4 zákona

(4) K zajištění udržení příznivého stavu evropských stanovišť nebo stanovišť evropsky významných druhů, které jsou předmětem ochrany evropsky významných lokalit, lze území evropsky významných lokalit nebo jejich části vyhlásit za zvláště chráněná území nebo zde zřídit smluvně chráněná území podle § 39. Vyžaduje-li udržení příznivého stavu předmětu ochrany evropsky významné lokality přísnější ochranu než podle odstavce 2, stanoví vláda nařízením u této evropsky významné lokality nebo její části kategorie zvláště chráněných území, ve kterých je příslušné orgány ochrany přírody vyhlásí, nebude-li tato ochrana zajištěna smluvně. Takto vláda postupuje v případě, že tato evropsky významná lokalita není dosud vyhlášena za zvláště chráněné území a její ochrana není zajištěna ani smluvně podle § 39.

Postup:

Tento postup se týká pouze tzv. „maloplošných“ zvláště chráněných území, což jsou národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. Vytváření soustavy **maloplošných zvláště chráněných území** (dále jen „MZCHÚ“) se provádí podle ustanovení zákona. V § 14 odst. 1 zákona jsou tato území charakterizována jako „přírodovědecky a esteticky velmi významná a jedinečná“. Upřesnění přinášejí bližší definice jednotlivých kategorií, které jsou uvedeny v § 28 (národní přírodní rezervace), § 33 (přírodní rezervace), § 35 (národní přírodní památka) a § 36 (přírodní památka). Avšak při různorodosti objektů, které připadají v úvahu ke zvláštní územní ochraně, nejsou tyto stručné definice pro rozhodování o vhodné kategorii mnohdy jednoznačné a dostačující.

Estetický význam území hraje roli především u krajinných partií; je k němu přihlíženo zejména při vyhlášení chráněných krajinných oblastí. Může být pozitivní vlastností i u kategorií národní přírodní památka a přírodní památka. Estetické hodnoty nejsou

rozhodující u kategorií národní přírodní rezervace a přírodní rezervace. Tam je prvořadě uplatňován význam přírodovědecký.

Přírodovědecký význam území a přírodních objektů na něm se vyskytujících se určuje pomocí vědecké klasifikace ekosystémů, biocenóz, druhů, anorganických útvarů a forem, a stupně jejich ohrožení či vzácnosti (například podle tzv. červených seznamů). Jedná-li se o stanoviště rostlinných či živočišných druhů, přihlíží se vedle stupně jejich ohrožení také k charakteru lokality a jejímu vztahu k celkovému geografickému rozšíření druhu (izolované lokality, lokality na hranici areálu) nebo k výjimečnosti stanovištních podmínek. Samotná vědecká hodnota však nemůže být výhradním kritériem pro výběr ke zvláštní územní ochraně, neboť touto ochranou nelze – alespoň za současných ekonomických a technických poměrů – trvale zabezpečit existenci všech přírodních fenoménů, které by bylo žádoucí uchovat.

Nesnadná je především ochrana různých přírodních objektů, vázaných na lidskou činností ovlivněné prostory. Jako příklad lze uvést snahy botaniků o záchranu dnes již velmi vzácných druhů, které dříve doprovázely venkovská sídliště v místech znečištěných dobyt看 nebo drůbeží (různé druhy merlíků, sporýš lékařský, kopřiva žahavka), stejně tak jako vzácné druhy polních plevelů (koukol polní, černucha rolní). Řada ohrožených taxonů nebo společenstev se také vyskytuje v přechodových zónách mezi jednotlivými formacemi – ekotonech nebo jako součást sukcesních stadií podléhajících rychlým změnám. V takových případech je velmi obtížné a často i nemožné stávající stav stabilizovat a udržet.

Z těchto důvodů je vhodné stanovit určitá kritéria pro výběr objektů k efektivní ochraně, která povede z dlouhodobého hlediska k zachování nejcennějších složek přírodního prostředí našeho státního území a udržení jeho biologické rozmanitosti.

V souboru MZCHÚ by měly být zastoupeny všechny dochované typy přírodních ekosystémů našeho státu a v jejich rámci i všechny význačné a ohrožené autochtonní druhy živých organismů. Současně by tato soustava měla zahrnovat i všechny typy geologického podkladu, charakteristické tvary reliéfu, významné geomorfologické a geologické fenomény a paleontologická či mineralogická naleziště.

Protože na našem státním území hraje vedle vysoké diverzity geomorfologicko – geologicko – klimatických podmínek velkou roli i florogeneze (stýkají se zde různé migrační proudy a vlivy květen různých oblastí Evropy), dochází k značné biologické odlišnosti mezi jednotlivými geografickými regiony. Proto je nutné každý návrh MZCHÚ posuzovat také z hlediska biogeografické reprezentativnosti. Soubor MZCHÚ musí přednostně sledovat optimální zastoupení všech - to je nejen ohrožených a vzácných - ekosystémů, charakteristických pro jednotlivé přírodní celky - bioregiony (dříve sosiekoregiony). Doplnování reprezentativního souboru MZCHÚ, je přímo závislé na znalostech biodiverzity jednotlivých bioregionů.

U území v kategorii národní přírodní památka a přírodní památka mohou vést k ochraně i jiné důvody než striktně vědecké. Zákon připouští, že kategorie „památka“ může být vyhlášena i na území, které vzniklo nebo je uspořádáno lidskou činností.

Přestože kapacita soustavy MZCHÚ není teoreticky omezena, její únosnost je dána mnoha ekonomicko-společenskými faktory. V praxi se téměř žádné MZCHÚ neobejde bez odborné správy a bez asanačních či regulačních zásahů. Existence MZCHÚ zpravidla také znamená pro vlastníka pozemků újmu při hospodářském nebo společenském využívání. Při zvažování záměru ochrany určitého území nebo objektu je proto třeba v první řadě vzít v úvahu především možnosti a nástroje obecné ochrany přírody a krajiny, jakými jsou přírodní parky, registrované významné krajinné prvky nebo skladební prvky územních systémů ekologické stability. V případě chráněných krajinných oblastí by přitom měla být upřednostňována ochrana prostřednictvím zonace - I. nebo II. zóna, zvláštní druhová ochrana

nebo dohoda s vlastníky pozemků spojená s finančním příspěvkem podle § 68 a § 69 zákona. Podle povahy přírodní hodnoty je jednou z možností i vyhlášení přechodně chráněné plochy (§ 13). Důvodem pro kritické posouzení nutnosti vyhlášení je zejména nárůst administrativy (vyhlášení, dokumentace, plány péče aj.) a možná degradace pojmu zvláště chráněné území. Před podáním návrhu na vyhlášení MZCHÚ je třeba vždy pečlivě zvážit přínos vyhlášení nového zvláště chráněného území pro ochranu přírody.

Zvláštním případem je zajištění ochrany vybraných evropsky významných lokalit (dále jen „EVL“), kde povinnost orgánu ochrany přírody vyhlásit MZCHÚ k zajištění ochrany EVL vyplývá z ustanovení § 45c odst. 4 zákona a kategorie je stanovena nařízením vlády vydaným podle ustanovení § 45a odst. 2 zákona. Výběr vhodné kategorie v tomto případě neprovádí orgán ochrany přírody příslušný k vyhlášení MZCHÚ, ale předkladatel výše uvedeného nařízení vlády, kterým je MŽP. Při přípravě odborného návrhu se postupuje podle stejných zásad, jaké jsou uvedeny i v této metodice.

2.2 Výběr kategorie

Právní východiska:

§ 28 odst. 1 zákona - národní přírodní rezervace

„Menší území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné a jedinečné v národním či mezinárodním měřítku, může orgán ochrany přírody vyhlásit za národní přírodní rezervace; stanoví přitom také jejich bližší ochranné podmínky.“

§ 33 odst. 1 zákona - přírodní rezervace

„Menší území soustředěných přírodních hodnot se zastoupením ekosystémů typických a významných pro příslušnou geografickou oblast může orgán ochrany přírody vyhlásit za přírodní rezervace; stanoví přitom také jejich bližší ochranné podmínky.“

§ 35 odst. 1 zákona - národní přírodní památka

„Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za národní přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky.“

§ 36 odst. 1 zákona - přírodní památka

„Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky.“

Postup:

Při zařazování území do kategorií se vychází z definic jednotlivých kategorií, přitom je ale třeba brát v úvahu též ochranný režim vyplývající ze základních ochranných podmínek uvedených v zákoně a dalších ustanovení zákona upravujících ochranný režim jednotlivých kategorií (např. § 30 a § 31 u NPR apod.).

S ohledem na definice a ochranný režim u obou kategorií rezervací lze dovodit, že tyto kategorie jsou nástrojem ochrany přírody sloužícím k tlumení a omezování hospodářského využívání a zásahů do jejich území a tím k vytvoření dostatečného prostoru pro uplatnění přirozených procesů v ekosystémech.

U obou kategorií památek lze s ohledem na jejich definice a ochranný režim naopak dovodit, že míra intenzity využívání a hospodaření není rozhodující, ale limitující je zejména stav předmětu ochrany v daném území. Přípustný je tedy jakýkoliv způsob využívání či hospodaření pokud je prospěšný nebo alespoň neškodí předmětu ochrany v území.

Hlavní rozdíly mezi kategoriemi rezervace a památka

Hlavním definičním znakem, odlišujícím kategorii „rezervace“ od kategorie „památka“, je především komplexnost přírodních faktorů:

- rezervace představují funkční ochranu přirozených či přírodě blízkých ekosystémů nebo jejich souborů, respektive jejich vývojových řad a procesů probíhajících v nich, zatímco
- památky slouží k ochraně přírodních útvarů, které mají hodnotu samy o sobě, jsou často indiferentní vůči přirozenosti prostředí i bez specifické vazby na ostatní složky ekosystémů. Přípouští se i vysoký stupeň ovlivnění člověkem. Při posuzování určitého území je tedy nutné vycházet z předmětu a cíle ochrany a důvodů, kterými je snaha o ochranu motivována.

Území, která jsou předmětem ochrannářského zájmu, obvykle nemají jednotný charakter. V jediném území se mohou vyskytovat soubory několika ekosystémů, kompletní ekosystém i jeho sukcesní stadia, několik neúplných ekosystémů s vysokou biodiverzitou či kombinace ekosystémů a geologických nebo geomorfologických zvláštností, přičemž každý z těchto objektů má jinou vědeckou hodnotu. Obecně platí, že heterogenita plochy určené k ochraně je pozitivní, pokud jde o objekty, které souvisejí s hlavním motivem ochrany, anebo jsou samy o sobě z hlediska určitého přírodovědného oboru cenné.

Při hodnocení vědeckého významu území se v první řadě přihlíží ke stupni přirozenosti objektu, který je jedním z vůdčích motivů ochrany. Stupeň přirozenosti je současně významným kritériem vzácnosti a jedinečnosti. Pro kategorii *rezervace* je to celý ekosystém nebo soubor několika ekosystémů, pokud možno v přírodě blízkém a funkčním stavu, pro kategorii *památka* nehraje přirozenost významnou roli a předmětem ochrany je pouze vybraná složka příslušného ekosystému nebo i celý ekosystém významně ovlivněný činností člověka.

Při posuzování konkrétních kvalit k ochraně navrhované plochy je třeba přihlížet k následujícím faktorům:

Reliéf:

Charakter reliéfu je velmi podstatný při posuzování objektů s biologickými hodnotami (organizmy nebo jejich cenózami). U rezervací se předpokládá reliéf přirozený, neovlivněný lidskými zásahy. Je-li výrazným způsobem ovlivněn nebo tvarován, pak jsou prakticky ovlivněny i všechny jeho organické složky. Nemusí jít vždy o negativní ovlivnění, naopak –

mohou na něm vznikat i nové fenomény. Příkladem mohou být lomové stěny, na něž se soustřeďují vzácné rostlinné taxony a na ně vázaná entomofauna, eventuálně mohou sloužit jako stanoviště vzácných druhů dravců. Také uměle upravené krajinné partie mohou hostit významná společenstva a faunu i floru ochránářsky zajímavou a hodnou ochrany. Při lidskou činností ovlivněném nebo podstatně změněném reliéfu však většinou nelze hovořit o přirozených ekosystémech. Výjimkou jsou takové lokality, kde sice došlo k určitým celoplošným úpravám, ale dlouhodobé působení přírodních faktorů (resp. kombinace přírodních faktorů a extenzivního zemědělského využívání) tyto úpravy eliminovalo nebo podmínilo vznik specifického, do jisté míry stabilního ekosystému (např. staré stabilizované lomy).

Hydrologické poměry:

Hydrologické poměry hrají významnou roli u vodních ploch a toků, ale také u rašelinišť, slatinišť, mokřadů a slanisek. Zásadou by mělo být, že v rezervacích musí převládat přirozené hydrologické poměry. Pokud jsou nějakým způsobem ovlivněny, lze tolerovat úpravy vedoucí k nápravě nepřirozeného stavu, případně jiné umělé úpravy, jsou-li již nefunkční nebo dají-li se managementovými zásahy vrátit k poměrům přírodě blízkým.

Prakticky všechna přechodová rašeliniště a slatiniště (v mnoha případech i vrchoviště) byla do různé míry zasažena odvodněním, původní hydrologické poměry zůstaly zachovány jen ojediněle. Je proto možné považovat za kritérium pouze stupeň ovlivnění, resp. přirozenou regeneraci dřívějších poměrů. Povrchové odvodňovací příkopy se postupně zanášely a zarůstaly. Pokud nedošlo k jejich obnově, lze stav těchto území považovat za přírodě blízký. Za území se zcela změněnými hydrologickými poměry je třeba považovat území s vybudovanými umělými vodními nádržemi, zejména pak těmi, u nichž lze uměle manipulovat s výškou vodní hladiny.

Půdní povrch:

Půdní povrch souvisí úzce s úpravami reliéfu. Je významný při posuzování území s polopřirozenými a polokulturními ekosystémy jako stanovišti vzácných organismů. U přirozených ekosystémů se předpokládá, že půdní povrch není změněn. Je třeba jej však brát v úvahu u luk, pastvin a různých zbytkových formací v krajině, jako jsou meze, mokřady, remízky, násypy nebo zářezy komunikací, na nichž mohou nalézt útočiště i některé vzácné organismy hodné územní ochrany. Lokality, na nichž byl půdní povrch narušen nebo výrazně ovlivněn (např. bývalá vojenská cvičiště, umělé vodní nádrže), nelze kvalifikovat jako rezervace. Taková území se obvykle neobejdou bez pravidelného a trvalého blokování sukcese umělými zásahy.

Vegetační kryt:

Vegetační kryt je názorným ukazatelem stupně přirozenosti přírodních faktorů, podle něho se také kvalifikuje přirozenost ekosystémů. Je nepochybné, že území, na nichž se vyskytují zachovalé a dobře vyvinuté ekosystémy závěrečného typu (klimax), to znamená zejména přirozené lesy, budou zařazovány do kategorie rezervace. Může se však vyskytnout kombinace, kdy lesní porost má polokulturní až kulturní charakter, a přesto je refugiem význačné organické složky (hnízdíště chráněných druhů ptáků, vzácného či ohroženého druhu hmyzu, populace ohroženého rostlinného taxonu). V takovém případě je nutno rozhodnout, zda je vhodné a také reálné dosáhnout postupné změny přírodě blízké druhové skladby a především, zda předmět ochrany tuto změnu vyžaduje nebo mu tato změna prospěje. Jsou

časté případy, kdy určitý význačný taxon existuje nikoliv v přirozeném ekosystému, ale v přechodové zóně – ekotonu.

V případech, kdy území je cenné pro existenci význačného rostlinného nebo živočišného druhu, je třeba se rozhodovat pro kategorii rezervace jen tehdy, kdy je žádoucí a možná rekonstrukce celého ekosystému a obnova přirozených procesů v něm.

Faunistické a floristické poměry:

Druhová rozmanitost lokalit, které jsou předmětem ochrany, je rovněž velmi významný faktor, nelze jej však přeceňovat. Některé ekosystémy jsou svou podstatou druhově chudé (některé reliktní bory), vyšší počet druhů může svědčit dokonce i o deteriorizaci stanoviště. Je kupř. známo, že avifauna městských parků může být rozmanitější než v lesním prostředí. Proto je nutno hodnotit především zastoupení druhů, indikujících předmětný typ ekosystému a samozřejmě i druhů vzácných a ohrožených. Entomologické poměry lokalit lze do jisté míry odvodit z vegetační složky, u ostatních skupin se možnost výskytu vzácných druhů obvykle pouze předpokládá. Pokud se v území vyskytuje vzácný taxon jako organická součást kompletního a dostatečně stabilního ekosystému, zvyšuje se tím jeho význam a není pochyb o tom, že území má charakter rezervace. Jestliže se i velmi vzácný taxon objevuje v nekompletním ekosystému, v přechodové zóně (ekotonu) nebo dokonce na stanovišti silně ovlivněném či umělém, je naopak vhodná ochrana v kategorii památka. U zoologických objektů je mnohem více případů, kdy je vzácný druh vázán na ekoton nebo dokonce na polokulturní stanoviště, než u objektů botanických.

Rozsah objektu určeného k ochraně:

Splňuje-li území určené k ochraně všechna výše uvedená doporučení pro výběr v kategorii rezervace, je třeba posoudit perspektivy jeho existence a životaschopnost ve vztahu k okolí. U kompletních ekosystémů, které jsou ve všech složkách přirozené, to závisí především na jejich velikosti a v určité míře i v návaznosti na okolí. Pokud je rozloha ekosystému tak malá, že se s největší pravděpodobností v dané struktuře neudrží (fragment ekosystému), je vhodnější území vyhlásit jako památku. Pakliže jde o ekosystém skutečně mimořádně hodnotný, ale neschopný samostatné existence, může být kvalifikován jako národní přírodní památka.

Zásahy a opatření, nezbytná pro zachování hodnot území:

U kategorie rezervace se předpokládají především asanační zásahy a opatření, která vedou ke zlepšení stavu a stabilizaci celého ekosystému, včetně obnovy přirozených procesů, případně k eliminaci vnějších vlivů nebo jejich následků, nikoliv opatření vedoucí k upřednostňování některé z jeho složek na úkor jiné nebo k blokování sukcese. U kategorie památka může jít o zásahy jak asanační tak i regulační, eventuálně výhradně regulační (selektivní), upřednostňující jednu složku nebo sukcesní stadium ekosystému (kosení luk, pastva apod.).

Základní zásady péče pro kategorii rezervace:

- převažuje asanační management,
- předmětem managementu jsou opatření vedoucí k ochraně a především k obnově přírodních procesů v ekosystémech,

- ❑ kromě časově omezených reintrodukcí a repatriací druhů do ekosystémů, není předmětem managementu trvalá péče o jednotlivý druh nebo jedince druhu zaměřená na jeho zachování a podporu na úkor jiných přirozeně se vyskytujících druhů,
- ❑ trvalé hospodářské využívání ekosystémů, které se na území nacházejí se nepředpokládá, lesy hospodářského charakteru se sem zařazují pouze jsou-li ve stavu přírodě blízkém (alespoň druhová skladba), s reálnou možností jejich převodu na samovolně se vyvíjející lesní ekosystém,
- ❑ minimální výměra území je s ohledem na typ ekosystému taková, aby na ní mohl chráněný ekosystém existovat v plnohodnotné podobě, tj. byly zastoupeny všechny vývojové fáze (např. fáze zmlazení, optima a rozpadu u lesních ekosystémů) a alespoň dominantní a determinantní druhy organismů tvořících chráněný ekosystém zde měly dostatečný prostor pro trvalou existenci životaschopných populací.

Základní zásady péče pro kategorii památka:

- ❑ převažuje regulační management,
- ❑ uplatňují se selektivně i neselektivně působící zásahy,
- ❑ významné hledisko hraje vysoká míra biodiverzity podmíněná specifickou činností člověka, včetně různých (i intenzivních) forem hospodaření,
- ❑ trvalé hospodářské využívání území je možné (často žádoucí) v míře nepoškozující předmět ochrany,
- ❑ výměra území není rozhodující,
- ❑ významně se uplatňuje i hledisko estetické a kulturně osvětové.

Jednoduchý klíč k orientačnímu rozlišení kategorií rezervace a památka¹⁾

1. a) Převážná část území má pozměněný reliéf 2²⁾
b) Převážná část území má reliéf nedotčený, přirozený..... 4
2. a) Úpravami reliéfu byl změněn půdní povrch, hydrologické poměry i sklon terénu... P³⁾
b) K změně reliéfu došlo v důsledku vytvoření vodních ploch..... 3
3. a) Převážná část území má zcela změněný vodní režim P
b) Vodní režim je zachován.....4
c) Vodní režim není podstatný..... P
4. a) Převážná část území má pozměněný nebo umělý půdní povrch..... P
b) Půdní povrch je zachován, zásahy do něj jsou jen lokálního charakteru..... 5
c) Stav půdního povrchu není rozhodující..... P
5. a) Vegetační kryt je prokazatelně druhotný, vzniklý výsadbou nebo příséváním..... P
b) Vegetační kryt na většině území je přirozený nebo tvořený náhradními
společenstvy, vzniklými převážně přírodními procesy.....6
c) Vegetační kryt není rozhodující..... P
6. a) Geologické nebo geomorfologické kvality území výrazně převyšují význam
vegetačního krytu (a organické složky vůbec)..... P
b) Geologické a geomorfologické kvality území jsou úměrné ostatním složkám..... 7
7. a) Opatření potřebná k ochraně mají převážně regulační charakter.....P
b) Opatření potřebná k ochraně mají převážně asanační charakter..... 8
8. a) Plošný rozsah neodpovídá minimálním velikostním parametrům,
okolní prostředí není vyhovující..... P
b) Plošný rozsah ekosystému nebo společenstva, které je předmětem ochrany,
odpovídá alespoň limitním parametrům pro daný fyziotyp, případně nemá sice
požadované parametry, ale v území jsou přítomna sukcesní stadia,
která jsou předpokladem jeho další existence..... R⁴⁾

¹⁾ Při hodnocení jednotlivých kritérií se vychází z předpokladu, že daný vliv nebo vlastnost v území plošně převažuje nebo má podstatný vliv na celkový charakter území a jeho přírodních složek.

²⁾ Přesun na bod 2.

³⁾ P – památka.

⁴⁾ R – rezervace.

Základní typy předmětů ochrany členěné podle kategorií rezervace a památka

Kategorie „rezervace“ obecně:

Těmito kategoriemi se zajišťuje ochrana přírodních a přírodě blízkých ekosystémů. Zejména se sem zařazují ekosystémy závěrečného typu (klimax) a přirozeně blokováná sukcesní stadia ekosystémů. V našich podmínkách se jedná zejména o přirozené lesy, přirozené ekosystémy skal, sutí, vodních toků, jezer, přirozených mokřadů, alpínských trávníků, skalních stepí, lesostepí apod.

Kategorie „památky“ obecně:

Do těchto kategorií se zařazují přírodní a polo-přírodní útvary a území různého typu. Zejména útvary neživé přírody bez přítomnosti přírodovědecky hodnotného ekosystému, naleziště druhů nebo druhů, ekosystémy formované trvalou (i intenzivní) činností člověka mající zvláštní význam pro ochranu biodiverzity, fragmenty mimořádně cenných přírodních a přírodě blízkých ekosystémů neschopných samostatné existence bez trvalé péče člověka pro malou rozlohu území, na kterém se vyskytují, a také krajinářsky hodnotné lokality. V našich podmínkách se jedná zejména o:

- **útvary neživé přírody** - přirozené skalní výchozy, krasové a pseudokrasové jevy, pozůstatky sopečné činnosti, umělé geologické odkryvy, paleontologická naleziště apod.,
- **naleziště druhů** - přirozená i druhotná stanoviště vzácných a ohrožených rostlin i živočichů, hnízdiště ptáků (např. rybníky, skalní stěny, pískovny), zimoviště ptáků nebo netopýrů (např. rybníky, jeskyně, štoly) apod.,
- **přírodní útvary formované člověkem** - louky, pastviny, rybníky, kulturní lesy s vysokou biodiverzitou (např. pařeziny), parky, staré sady apod.,
- **fragmenty ekosystémů⁵⁾** - fragmenty ekosystémů všech typů, vyžadující trvalou péči člověka, nutnou k jejich zachování.

Rozdíly mezi kategorií národní přírodní rezervace a přírodní rezervace

Jak již bylo uvedeno, účelem rezervace je zachování přirozených nebo přírodě blízkých ekosystémů. Mnohdy je však obtížné jednoznačně určit, co lze ještě považovat za „přírodě blízké“. Zde je třeba vzít v úvahu jako pomocné kritérium ochranný režim stanovený zejména základními ochrannými podmínkami danými zákonem, které směřují k výraznému omezení zásahů člověka do ekosystémů tvořících předmět ochrany dané kategorie. Z toho

⁵⁾ Fragmentem ekosystému se rozumí přírodní útvar mající znaky ekosystému, který se však vyskytuje na malé ploše, která neumožňuje trvalou existenci všech populací organismů tvořících jeho dominantní a determinantní složky, a který není možno v reálném čase rozšířit takovým způsobem, aby byl pro uvedené populace organismů zajištěn dostatečný prostor a vytvořeny vhodné životní podmínky nevyžadující trvalou péči člověka, přičemž v úvahu je třeba brát i stav populací v okolí.

plyne, že za „přírodě blízký ekosystém“ nelze považovat ekosystém, který ke své existenci vyžaduje trvalé a pravidelně opakované zásahy člověka.

Při hodnocení vědeckého významu se vychází z komplexnosti jednotlivých složek ekosystémů – rostlinné, živočišné a půdní (edafické). Jsou-li všechny tyto složky ve stavu odpovídajícímu obecné představě o charakteru předmětného ekosystému, je třeba ještě posoudit možnou koexistenci dalších specifických hodnot daného území. Ty mohou být ve tvaru reliéfu (skalní město, význačný geomorfologický útvar, krasový fenomén), geologických zvláštnostech (hadcový podklad, naleziště vzácného minerálu, nerostu nebo paleontologického materiálu) a v existenci populace vzácného nebo ohroženého druhu organismu, respektive výskytu organismu v mezních ekologických či geografických podmínkách (přitom by nemělo být rozhodující, zda jde o druh zvláště chráněný či nikoliv). Tyto mimořádné kvality mohou zvýšit význam území a být rozhodující při zařazení do kategorie „národní“, musí však být splněna podmínka, že prioritní pro kategorii rezervace je ochrana celého ekosystému nebo souboru ekosystémů.

Hlavními předpoklady při hodnocení území, které má být zvláště chráněno, jsou:

- a) znalost hlavních přírodních složek – substrátu, vegetace a zoologické charakteristiky,
- b) základní vědomosti o stávající síti MZCHÚ a zastoupení objektů, které jsou v ní chráněny.

Bez těchto dvou předpokladů nelze výběr provádět, zejména ne výběr do kategorie „národní“. Efektivnost ochrany nezávisí jen na kvalitě lokality, která má být ochráněna, ale také na vnějších vztazích a poměrech, v nichž se objekt lokalita nachází. Proto je nutné zohlednit všechny skutečnosti, které jsou důležité jak pro posouzení přírodovědných hodnot území, tak pro posouzení možností efektivní ochrany a zachování těchto hodnot.

Kategorie národní:

- plošně významná stanoviště (desítky až stovky ha, s ohledem na typ ekosystému) s unikátními ekosystémy v národním a nadnárodním měřítku,
- plošně významná stanoviště (stovky ha) reprezentativních ekosystémů v rámci jednotlivých přírodních oblastí (např. bioregiony).

Rozdíly mezi kategorií národní přírodní památka a přírodní památka

Kategorie přírodních památek je určena k ochraně území s výskytem specifických přírodních objektů, jako jsou mimořádné geomorfologické útvary, naleziště vzácných minerálů nebo paleontologických dokladů, stanoviště zvláště chráněných a ohrožených organismů v prostředí, které nemá zcela přírodní charakter a proto nemůže být chráněno jako typicky vyvinutý ekosystém v kategorii přírodní rezervace a konečně k ochraně přírodních útvarů, které jsou závislé na činnosti člověka. To mohou být polopřirozené až polokulturní ekosystémy, ale také krajinářsky význačné parky a arboreta.

Při rozhodování o zvláštní ochraně zde tedy není rozhodující stupeň přirozenosti a míra ovlivnění lidskou činností nebo přirozenost vývoje, ale spíše hledisko vysoké biodiverzity a také hodnoty krajinotvorné a estetické.

U geologických a geomorfologických fenoménů se při rozhodování o kategorii ochrany hodnotí charakteristický vývoj a komplexnost příslušného jevu, unikátnost či typický vývoj a výjimečnost z mezinárodního hlediska.

Na rozdíl od kategorie *rezervace* nehraje u této kategorie pro zařazení do „národní“ a „přírodní“ velkou roli plošná rozloha, ale významnost objektu z hlediska oboru, pro který je tento objekt chráněn. Území chráněné z důvodů mineralogických může mít rozlohu nepatrnou, jeho významnost je dána ojedinělostí výskytu předmětného nerostu. Rovněž tak geologické profily a podobné útvary mají obvykle malý plošný rozsah. Při rozhodování o jejich ochraně jde spíše o to, jak velké území k nim přiřadit, aby byla jejich ochrana účinná. U jeskyní a jeskynních systémů je zapotřebí zajistit i ochranu celého povrchu nad nimi a dostatečně velkou plochu v bezprostředním okolí vchodů.

Velikost objektu nebo jeho plošný rozsah může mít význam jedině v rámci porovnávání objektů stejného typu. Jedná-li se o lokalitu vzácného a ohroženého druhu, (která nemůže být chráněna v kategorii přírodní rezervace, protože typ stanoviště nesplňuje podmínky pro takové zařazení), je kritériem pro zařazení podle významu především stupeň ochrany, respektive stupeň ohrožení předmětného druhu a až na druhém místě velikost populace.

Protože u památek je pro rozlišení na „národní“ a „přírodní“ rozhodujícím ukazatelem vědecký význam pro obor, do jehož sféry zájmu náleží předmět budoucí ochrany, měli by o jeho významové zařazení vždy navrhnout specialisté pro daný obor. Konečné rozhodnutí je pak na orgánu ochrany přírody, který území vyhláší.

Kategorie národní:

- unikátní nebo v národním měřítku významné reprezentativní útvary neživé přírody,
- unikátní stanoviště a člověkem formované ekosystémy s mimořádně vysokou biodiverzitou národního a mezinárodního významu,
- významná naleziště kriticky a některých silně ohrožených druhů.

Území s více předměty ochrany různého charakteru

V podmínkách České republiky se často stává, že se na jednom malém území nachází více předmětů ochrany, které by samy o sobě měly být zařazeny do různých kategorií ochrany. V takovém případě nezbývá než individuálně vyhodnotit význam jednotlivých předmětů ochrany na takovém území, a to jak z hlediska kvalitativního tak i z hlediska kvantitativního. Pokud některý z významných uvažovaných předmětů ochrany v území vyžaduje ochranu v kategorii přírodní rezervace nebo dokonce národní přírodní rezervace měla by být upřednostněna některá z těchto kategorií.

Doporučená minimální velikost ploch fyziotypů pro výběr a zařazení do kategorií MZCHÚ

Uvedené velikosti lze využít pro orientaci v případech, kdy se zvažuje, z hlediska zvláštní územní ochrany, hodnota samostatně se vyskytujícího ekosystému (fyziotypu), resp. ekosystému, který představuje plošně převažující předmět ochrany v daném území. Velikost plochy v ha představuje minimální velikost daného fyziotypu, při níž lze předpokládat zachování autoregulačních schopností a perspektivu dalšího přirozeného vývoje bez větších celoplošných managementových zásahů a opatření. Je to současně minimální plocha, která odpovídá kritériím ochrany v kategorii rezervace. Při velikosti menší než té, která je uvedena v tabulce, nelze hovořit o plnohodnotném ekosystému s komplexními vazbami a dynamickými procesy. Fyziotyp při tak malé rozloze je vhodné chránit pouze v kategorii památka (pokud existují další odborné důvody k jeho ochraně). Pokud se v navrhovaném MZCHÚ vyskytuje více plošně navazujících a ekologicky příbuzných fyziotypů, může být velikost každého z nich oproti tabulce o to nižší, o co k jeho autoregulačním schopnostem a stabilitě přispívají tyto další fyziotypy.

Uvedené rozlohy jsou orientační a představují pouze jedno z hodnotících kritérií. V přehledu fyziotypů záměrně chybějí podmáčené a rašelinné smrčiny, neboť jejich výskyt většinou přímo souvisí s horskými smrčiny, přechodovými rašeliništi nebo vrchovišti. Podobně zde chybí subalpínská a alpínská vegetace, jejíž ochrana je na našem státním území již v plném rozsahu realizována.

Ekosystém	Minimální velikost pro zařazení v kategorii rezervace (ha)
Vodní a pobřežní vegetace (rákosiny, porosty vysokých ostřic)	5-10
Prameniště, slatiny, přechodová rašeliniště, vrchoviště	2-5
Hygrofilní až mezofilní travinobylinná vegetace	5-10
Skály, sutě, písčiny a primitivní půdy	2-5
Xerothermní a semixerothermní trávníky	2-5
Acidofilní travinná a keříčková vegetace	2-5
Lesostepi, šípákové a subxerofilní doubravy	5-10
Dubohabrové háje	10-20
Lesy v měkkém (topolovém) luhu, olšiny a vrbové porosty	5-10
Lesy v tvrdém (jilmovém) luhu	20-30
Acidofilní borové, březové a jedlové doubravy	10-20
Reliktní bory	5-10
Suťové a roklinové lesy	20-30
Bučiny nižších poloh	20-30
Smíšené buk-smrkové lesy (hercynská směs)	20-30
Horské smrčiny	50-100

2.3 Stanovení ochranného pásma

Právní východiska:

§ 37 odst. 1 zákona - ochranné pásmo zvláště chráněného území

„Je-li třeba zabezpečit zvláště chráněná území..... před rušivými vlivy z okolí, může být pro ně vyhlášeno ochranné pásmo, Pokud se ochranné pásmo národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace nebo přírodní památky nevyhlásí, je jím území do vzdálenosti 50 m od hranic zvláště chráněného území.“

Postup:

S vyhlášením MZCHÚ je spojen zároveň vznik ochranného pásma. Ochranné pásmo vzniká dvěma způsoby:

- a) vyhlášením stejným postupem jako se vyhláší vlastní zvláště chráněné území,
- b) pokud se ochranné pásmo nevyhlásí, vzniká ze zákona ochranné pásmo v okamžiku vyhlášení zvláště chráněného území, které je tvořeno územím do vzdálenosti 50 m od hranic zvláště chráněného území.

Při zřizování MZCHÚ by mělo být preferováno ochranné pásmo vznikající vyhlášením, protože je možné ho vytvořit „na míru“ konkrétnímu MZCHÚ a zahrnout do něj pouze ty pozemky, které skutečně plní funkci ochranného pásma a ty, které význam nemají je možno pominout.

Ochranné pásmo se obvykle vyhláší na plochách navazujících na MZCHÚ, které:

- omezují nebo vylučují působení existujících i potenciálních přímých rušivých vlivů z okolí na zvláště chráněné území (změna vodního režimu, hluk, noční osvětlení, prach, splachy půdy z okolí, únik hnojiv a pesticidů z okolí apod.),
- omezují nebo vylučují působení existujících i potenciálních nepřímých rušivých vlivů z okolí na zvláště chráněné území (odlesnění, změna druhové skladby okolních lesních porostů směrem k stanovištně a geograficky nepůvodním druhům, rozorání trvalých travních porostů mající za následek snížení dochované druhové rozmanitosti v okolí, zavádění rizikových zemědělských plodin na pozemky v okolí – šíření škůdců, křížení, invaze apod.),
- tvoří součást biotopu druhů tvořících předmět ochrany zvláště chráněného území nebo druhů determinujících klíčová rostlinná nebo živočišná společenstva ve zvláště chráněném území v případě, že zvláště chráněné území není dostatečně velké, aby zajistilo podmínky pro trvalou existenci životaschopných populací těchto druhů.

Ochranné pásmo 50 m ze zákona by mělo být využíváno pouze tam, kde zvláště chráněné území není ohroženo konkrétními identifikovanými negativními vlivy z okolí a kde nebude docházet k zbytečnému administrativnímu zatěžování vlastníků pozemků a orgánů ochrany přírody formálním vydáváním souhlasů k činnostem v ochranném pásmu. Ochranné pásmo

50 m ze zákona se nevyhlašuje postupem podle § 40 zákona, ale vzniká k datu účinnosti právního předpisu, kterým se dané MZCHÚ vyhlašuje.

2.4 Určení hranice území

Při stanovování hranic navrhovaných MZCHÚ a jejich ochranných pásem je třeba dodržovat následující zásady:

- a) Hranice MZCHÚ by měly být vedeny tak, aby navrhovaná lokalita pokrývala co největší množství cenných přírodních prvků a ploch. Rozloha arondovaných pozemků by měla být co nejmenší a rozhodně by v území neměly převažovat. Je-li to možné měl by do území být vždy zahrnut celý funkční ekosystém, nebo alespoň jeho část schopná plnit všechny jeho potřebné funkce.
- b) Hranice MZCHÚ a jejich ochranných pásem by měly být pokud možno vedeny tak, aby byly snadno a jednoznačně vylíšitelné v terénu. Při výběru nejvhodnějších linií by mělo být postupováno od přirozených snadno identifikovatelných linií k liniím umělým a málo zřetelným.
- c) Jako nejvhodnější přirozené linie využitelné pro tento účel se využívají **údolnice** v terénu identifikovatelné nejčastěji průběhem koryt přirozených vodních toků a **hřbetnice** v terénu identifikovatelné nejčastěji průběhem nejvyšších bodů terénních hřebenů anebo hřbetů. V případě vedení hranice vodním tokem, se vodní tok do území zahrne buď v celé šíři nebo se do území nezahrne a hranice se vede po břehové čáře. Zásadně bychom se měli vyvarovat vedení hranice středem vodního toku.
- d) V úsecích, kde přirozené linie nejsou z jakýchkoliv důvodů využitelné je možno využít stabilní a fyzicky zřetelné linie umělé. Jedná se zejména o pozemní komunikace, umělé vodní toky, příkopy, valy, hráze, případně jiné liniové stavby a zřetelné terénní úpravy.
- e) Teprve v případě, že výše uvedené stabilní linie nejsou k dispozici, nebo je z jakýchkoliv důvodů není možno využít, uplatní se vedení hranic po hranicích parcel, hranicích prostorového rozdělení lesa (nejlépe do úrovně dílce), případně se zváží možnost vytvoření zcela nové hraniční linie volně vedené terénem podle potřeby vylíšení hranic MZCHÚ nebo jeho ochranného pásma.
- f) V případě vedení hranice souběžně s vodním tokem nebo liniovou stavbou či terénní úpravou, se liniový objekt do území zahrne buď v celé šíři nebo se do území nezahrne a hranice se vede po jeho okraji. Zásadně bychom se měli vyvarovat vedení hranice středem liniových objektů. O tom zda se liniový objekt do území zahrne či nikoliv rozhoduje jeho vztah k předmětu ochrany (hráz rybníka se do území zahrne, je-li rybník součástí území; hraniční lesní cesta se do území nezahrne, je-li území vyhlašováno z důvodů ochrany sousedního lesního porostu).
- g) Chráněné území by mělo mít pokud možno co nejjednodušší tvar (lépe odolává okolním vlivům, levnější geodetické práce). Maximálně nevhodné jsou zejména složité „amébovité“ tvary. Těm lze předejít například arondací některých méně hodnotných pozemků nebo vyhlášením vhodného ochranného pásma.
- h) Při územním překryvu navrhovaného MZCHÚ s EVL je nutné při vymezení hranic brát v úvahu vedení hranic EVL tak, aby navrhované MZCHÚ zajistilo dostatečnou ochranu předmětů ochrany EVL pro něž nestačí základní ochrana EVL.
- i) Při navrhování MZCHÚ je vhodné z návrhu vypustit ty pozemky, které by byly z pohledu ochrany přírody do budoucna vyloženě konfliktní a jejichž režim lze jen obtížně ovlivnit. Součástí MZCHÚ by tak neměly být například zastavěné pozemky,

neodstranitelné skládky, zahrádkářské osady, obory a bažantnice, veřejně využívané pozemní komunikace, pozemky využívané k těžbě nerostných surovin, existující sjezdové tratě a jiná intenzivně využívaná sportoviště, intenzivně obhospodařované vodní a zemědělské plochy. Pozemky těchto druhů a způsobů využití by měly být do MZCHÚ zahrnovány pouze ve zvlášť odůvodněných případech, zejména tam, kde mají přímou souvislost se zajištěním ochrany předmětu ochrany daného území. Území rezervace nebo památky by obvykle nemělo tyto prvky zahrnovat, případnou ochranu před jejich negativním vlivem lze zajistit jejich zařazením do vyhlášeného ochranného pásma.

- j) Žádoucí je zvážit i místní specifika v území, která lze jen ztěžko zobecnit pro potřeby tohoto metodického listu. Mohou tak být například vynechány i pozemky jinak využívané místními občany. Počítat je třeba i s přirozenými vývojovými procesy v území, například korytotvorné procesy vodních toků, svahové pohyby, vznik suťových osypů na úpatích svahů, eroze horních okrajů skalních stěn a svahů apod.

3. Příprava a projednání návrhu

3.1 Příprava návrhu na vyhlášení

Právní východiska:

§ 40 odst. 1 zákona - zpracování návrhu na vyhlášení

(1) Je-li třeba vyhlásit zvláště chráněné území nebo jeho ochranné pásmo podle části třetí tohoto zákona, orgán ochrany přírody zajistí zpracování návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území, jeho ochranného pásma V návrhu orgán ochrany přírody vyhodnotí stav dochovaného přírodního prostředí v území a navrhne vhodný způsob a rozsah ochrany území včetně jeho bližších ochranných podmínek.

§ 4 vyhlášky - náležitosti oznámení návrhu vyhlásit zvláště chráněné území a jeho ochranné pásmo

(1) Návrh na vyhlášení zvláště chráněného území obsahuje

- a) název zvláště chráněného území, který u nově navrhovaných zvláště chráněných území nesmí být totožný s již existujícím názvem jiného zvláště chráněného území zapsaného v ústředním seznamu ochrany přírody, to se netýká již existujících zvláště chráněných území,*
- b) určení předmětu ochrany a jeho popis,*
- c) uvedení cílů ochrany zvláště chráněného území,*
- d) návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území,*
- e) návrh bližších podmínek ochrany,*
- f) přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených navrhovanou národní přírodní rezervací, přírodní rezervací, národní přírodní památkou nebo přírodní památkou, platný k datu oznámení návrhu, nebo přehled katastrálních území dotčených navrhovaným národním parkem nebo chráněnou krajinnou oblastí,*
- g) orientační výměru zvláště chráněného území,*
- h) odůvodnění návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území.*

(2) Návrh na vyhlášení ochranného pásma zvláště chráněného území obsahuje

- a) název a kategorii ochrany zvláště chráněného území, pro které se ochranné pásmo vyhledává,*
- b) návrh vymezení činností a zásahů, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody, ve vyhledávaném ochranném pásmu, pokud jsou navrhovány,*
- c) přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených navrhovaným ochranným pásmem národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky nebo přírodní památky, platný k datu oznámení návrhu, nebo přehled katastrálních území dotčených navrhovaným ochranným pásmem národního parku nebo chráněné krajinné oblasti,*
- d) orientační výměru navrhovaného ochranného pásma zvláště chráněného území,*
- e) odůvodnění návrhu na vyhlášení ochranného pásma zvláště chráněného území.*

(3) ...

(4) *Návrhy podle odstavců 1 a 2, včetně jejich oznámení, se sloučí v případě, že vyhlášení zvláště chráněného území probíhá současně s vyhlášením jeho ochranného pásma.*

(5) *Návrh musí být vyhotoven v listinné podobě a zároveň i v elektronické podobě uložené na technickém nosiči dat v obecně převoditelných formátech počítačových souborů stanovených v příloze č. 3 k této vyhlášce.*

Postup:

Návrh na vyhlášení zvláště chráněného území je dokument vyhotovený v listinné i elektronické podobě. V případě, že se zvláště chráněné území a jeho ochranné pásmo vyhláší zároveň, zpracuje se pro ně jeden společný dokument. V případě, že by se ochranné pásmo vyhlášovalo dodatečně, zpracuje se pro ně samostatný dokument, v kterém se na existující zvláště chráněné území pouze odkáže. V takovém případě obsah dokumentu vychází pouze z ustanovení § 4 odst. 2 vyhlášky a podrobné údaje uvedené v § 4 odst. 1 vyhlášky návrh neobsahuje.

Při změně vymezení, způsobu nebo rozsahu ochrany existujícího zvláště chráněného území se návrh zpracuje ve stejném rozsahu jak při vyhlášení nového území.

Obsah návrhu na vyhlášení pro MZCHÚ a pro ochranné pásmo tvoří:

MZCHÚ

- **název zvláště chráněného území** – u nově navrhovaných zvláště chráněných území nesmí být totožný s již existujícím názvem jiného zvláště chráněného území zapsaného v ústředním seznamu ochrany přírody; to se netýká již existujících zvláště chráněných území v případě, že se provádí tzv. „přehlášení“, to znamená že lokalita jako objekt ústředního seznamu zůstává zachována a pouze se pro tento objekt vydává nová zřizovací dokumentace (starý zřizovací předpis se nahrazuje novým); v případě změny názvu při novém vyhlášení původní objekt ústředního seznamu zaniká a novým vyhlášením s novým názvem vzniká nový objekt s novým evidenčním číslem; je třeba také upozornit na to, že název EVL není závazný pro nově vyhlášené MZCHÚ, kterým se zajišťuje ochrana této EVL,
- **předmět ochrany** – jedná se o určení a popis přírodního objektu (ekosystému nebo jeho složky) jehož ochrana má být vyhlášeným zvláště chráněným územím zajištěna; u kategorií rezervací se vždy musí jednat o ekosystémy a jejich složky zde mohou být uvedeny pouze doplňkově; u kategorií památek se obvykle jedná o složky ekosystémů anebo o přírodní útvary (včetně ekosystémů) a to i takové, které svou činností formoval člověk; pokud je MZCHÚ vyhlášováno za účelem ochrany EVL musí být všechny předměty ochrany EVL, které se vyskytují na území vyhlášeného MZCHÚ, uvedeny též jako předměty ochrany MZCHÚ,
- **cíle ochrany** – jedná se o určení formy základního přístupu k péči o předmět ochrany zvláště chráněného území, pro tento účel rozlišujeme dva základní cíle ochrany, kterými jsou podle přílohy č. 1 vyhlášky:
 - udržení stavu předmětu ochrany, spočívající v omezení či pozastavení vývojových procesů v ekosystémech, které vedle přírody významně formoval

svou činností i člověk, tak, aby bylo zachováno vývojové stádium ekosystému potřebné pro udržení dobrého stavu předmětu ochrany zvláště chráněného území, nebo

- zamezení nebo zmírnění nepříznivých vlivů působících na samovolné vývojové procesy v přirozených ekosystémech, tvořících předmět ochrany zvláště chráněného území;

v rámci jednoho zvláště chráněného území mohou být uplatněny oba základní cíle ochrany, vždy ale na vzájemně se nepřekrývajících plochách; to znamená, že jiný cíl ochrany může být uplatněn v lese a jiný na louce nacházející se v rámci jednoho zvláště chráněného území,

- **kategorie ochrany** – stanoví se na základě předmětu a cíle ochrany navrhovaného zvláště chráněného území a významu předmětu ochrany v rámci České republiky postupem uvedeným v kapitole 2.2,
- **návrh bližších podmínek ochrany** – jedná se o výčet činností a zásahů, které mají být podle § 44 odst. 3 zákona vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody, výčet činností a zásahů musí vycházet z potřeb zajištění předmětu ochrany daného zvláště chráněného území; ve výčtu činností a zásahů se nemohou objevit takové, které jsou již regulovány základními ochrannými podmínkami dané kategorie, to znamená, že například u kategorií památek se ve výčtu bližších ochranných podmínek nemohou objevit takové činnosti a zásahy, které by mohly přímo způsobit změnu či poškození památky, jsou totiž již zakázány zákonem a podzákonný právní předpis (např. nařízení kraje nebo nařízení správy) nemůže způsob a podmínky provádění takové činnosti či zásahu upravovat jinak než stanoví zákon; podobně se to týká i kategorií rezervací, kde ve výčtu činností a zásahů nemohou být takové, které splňují definici „intenzivních technologií“, to znamená použití činností a prostředků, které mohou způsobit změnu biologické rozmanitosti, struktury a funkce ekosystému tvořícího předmět ochrany daného zvláště chráněného území; jako činnosti vázané na souhlas orgánu ochrany přírody se jako nejvhodnější jeví uvádět administrativní činnosti (kroky) předcházející činnosti, která by mohla předmět ochrany poškodit; jedná se o administrativní činnosti (kroky), které jsou součástí procesu vydávání povolení vlastní potenciálně škodlivé činnosti; typickým případem takové činnosti (kroku) je například vydání územního rozhodnutí nebo stavebního povolení, případně jakéhokoliv jiného povolení; orgán ochrany přírody se tak stane dotčeným orgánem státní správy v příslušných řízeních a získá oprávnění zamezit nebo regulovat činnost ještě ve fázi jejího povolování a nikoliv až v době jejího faktického provádění; bližší ochranná podmínka by v takovém případě mohla znít například takto: „pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody lze vydat územní rozhodnutí (stavební povolení, povolení k nakládání s vodami, ...)“,
- **přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků v MZCHÚ** – jedná se o výčet katastrálních území a parcelních čísel pozemků nebo jejich částí dotčených navrhovaným zvláště chráněným územím, platný k datu oznámení návrhu, výčet se uvádí formou přehledné tabulky, ve které se uvedou vedle parcelních čísel také některé další údaje katastru nemovitostí zejména druh pozemku, výměra pozemku, zda se parcela v MZCHÚ nachází celá nebo pouze její část a číslo listu vlastnictví;

vlastníky pozemků doporučujeme v tomto přehledu neuvádět s ohledem na možnost střetu s předpisy o ochraně osobních údajů,

- ❑ **orientační výměra zvláště chráněného území** – obvykle se uvádí v hektarech na dvě desetinná místa, má pouze orientační význam a není právně závazná,

OP MZCHÚ

- ❑ **název a kategorie ochrany zvláště chráněného území, pro které se ochranné pásmo vyhláší** – uvádí se pouze pokud se návrh pro ochranné pásmo zpracovává samostatně, ve společném návrhu se využijí údaje týkající se vlastního zvláště chráněného území,
- ❑ **návrh vymezení činností a zásahů, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody** – jedná se o výčet činností a zásahů, které mají být podle § 37 odst. 1 zákona vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody, výčet činností a zásahů musí vycházet z potřeb zajištění předmětu ochrany daného území před nepříznivými vlivy působícími z okolí zvláště chráněného území; ve výčtu činností a zásahů se nemohou objevit takové, které jsou již uvedeny v § 37 odst. 2 zákona,
- ❑ **přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků v OP MZCHÚ** - jedná se o výčet katastrálních území a parcelních čísel pozemků nebo jejich částí dotčených navrhovaným ochranným pásmem zvláště chráněného území, platný k datu oznámení návrhu, výčet se uvádí formou přehledné tabulky, ve které se uvedou vedle parcelních čísel také některé další údaje katastru nemovitostí zejména druh pozemku, výměra pozemku, výměra pozemku v ochranném pásmu a číslo listu vlastnictví; vlastníky pozemků doporučujeme v tomto přehledu neuvádět s ohledem na možnost střetu s předpisy o ochraně osobních údajů,
- ❑ **orientační výměra navrhovaného ochranného pásma zvláště chráněného území** – obvykle se uvádí v hektarech na dvě desetinná místa, má pouze orientační význam a není právně závazná,

MZCHÚ + OP MZCHÚ

- ❑ **odůvodnění návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území a jeho ochranného pásma** – při odůvodnění návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území vycházíme z významnosti předmětu ochrany daného území v širším kontextu a potřeby a možností dosažení cílů ochrany; z hlediska významnosti předmětu ochrany daného území rozlišujeme obvykle dva základní typy, a to unikátnost daného předmětu ochrany anebo jeho reprezentativnost, každý předmět ochrany může být ve větší či menší míře významný z obou hledisek, zařazení daného území do širšího kontextu území s podobnými přírodními hodnotami umožní lepší odůvodnění nutnosti jeho ochrany; zároveň je třeba vyhodnotit i potřebnost a nezbytnost zajištění ochrany z hlediska možností dosažení cílů ochrany daného území, možnost vyhlášení zvláště chráněného území volíme pouze tam, kde neexistuje jiná možnost zachování

nebo obnovení předmětu ochrany v potřebné kvalitě a rozsahu a kde jiné způsoby ochrany jsou zjevně nedostatečné a neúčinné.

Součástí návrhu jsou též dvě mapové přílohy. Jedna příloha je orientační mapa vytvořená na podkladě Základní mapy České republiky 1 : 10 000, 1 : 25 000 nebo 1 : 50 000 a druhá podrobná na podkladě katastrální mapy. Hranice zvláště chráněného území a ochranného pásma se v mapách vyznačují způsobem, který stanoví § 11 vyhlášky.

Vzorový dokument návrhu na vyhlášení MZCHÚ je součástí přílohy č. 1 tohoto metodického pokynu.

Návrh plánu péče není součástí návrhu na vyhlášení MZCHÚ, ale musí být zpracován a projednáván souběžně, postupem, který stanoví § 38 zákona a § 1 a § 2 vyhlášky.

Již ve fázi přípravy návrhu na vyhlášení je vhodné spolupracovat s vlastníky pozemků v uvažovaném MZCHÚ a z obcemi na jejichž území se MZCHÚ bude nacházet. Vyvarujeme se tak množství zbytečných oprav návrhu a významně si také zjednodušíme jeho řádné projednání, protože tak můžeme vyřešit některé střety s vlastníky či obcemi již v době přípravy návrhu.

3.2 Postup projednávání návrhu

Právní východiska:

§ 40 odst. 2 a 4 zákona - vyhlásování zvláště chráněných území

(2) Návrh na vyhlášení národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky nebo ochranného pásma těchto zvláště chráněných území zašle orgán ochrany přírody příslušný k jejich vyhlášení obcím a krajům, jejichž území se návrh dotýká. Vlastníkům nemovitostí dotčených návrhem a zapsaných v katastru nemovitostí dále zašle písemné oznámení o předložení návrhu k projednání spolu s informací o tom, kde je možno se seznámit s jeho úplným zněním, kdo je oprávněn podat k němu námítky a kdy uplyne lhůta pro jejich podání. Oznámení zároveň zveřejní na portálu veřejné správy.

(4) Písemné námítky k předloženému návrhu mohou uplatnit dotčené obce a kraje ve lhůtě 90 dnů od obdržení návrhu a vlastníci nemovitostí dotčených navrhovanou ochranou ve lhůtě 90 dnů od doručení písemného oznámení o předložení návrhu k projednání, má-li být takové písemné oznámení vlastníkovi nemovitosti zasíláno, jinak ve lhůtě 90 dnů ode dne zveřejnění oznámení dle odstavce 2, popřípadě doručení oznámení veřejnou vyhláškou dle odstavce 3. Námítky proti návrhu dle odstavce 2 se podávají orgánu ochrany přírody příslušnému k vyhlášení zvláště chráněného území nebo jeho ochranného pásma, námítky dle odstavce 3 ministerstvu životního prostředí; k námítkám uplatněným po uvedené lhůtě se nepřihlíží. Vlastník je oprávněn uplatnit námítky jen proti takovému navrženému způsobu nebo rozsahu ochrany, jímž by byl dotčen ve výkonu svých práv nebo povinností. Orgán ochrany přírody rozhodne o došlých námítkách do 60 dnů od uplynutí lhůty pro uplatnění námitek. O jednotlivých námítkách se rozhodne zpravidla ve společném řízení. Orgán ochrany přírody uvede návrh do souladu s námítkami, kterým bylo vyhověno.

(6) Při změně vymezení způsobu nebo rozsahu ochrany zvláště chráněného území se postupuje podle odstavců 1 až 4 obdobně.

Postup:

Projednání návrhu s obcemi a kraji

Projednání návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území je zahájeno písemným zasláním návrhu na vyhlášení národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky nebo ochranného pásma těchto zvláště chráněných území obcím a krajům, jejichž území se návrh dotýká. Návrh se zasílá do vlastních rukou, aby bylo možno doložit termín zahájení počítání lhůty pro podání námitek. Vzhledem k velikosti a obsahu (mapové přílohy) nelze návrh prozatím zasílat prostřednictvím datové schránky.

Obce a kraje mohou své námítky k návrhu uplatnit v písemné podobě ve lhůtě devadesáti dnů ode dne doručení návrhu u orgánu ochrany přírody, který jim návrh zaslal. K námítkám zaslaným po uplynutí lhůty k jejich podání nemusí být přihlédnuto a nevypořádávají se rozhodnutím.

Projednání návrhu s vlastníky nemovitostí

Vlastníkům nemovitostí dotčených návrhem a zapsaných v katastru nemovitostí zašle orgán ochrany přírody písemné oznámení o předložení návrhu k projednání spolu s informací o tom, kde je možno se seznámit s jeho úplným zněním, kdo je oprávněn podat k němu námítky a kdy uplyne lhůta pro jejich podání. V oznámení je vhodné uvést i další údaje týkající se navrhovaného zvláště chráněného území, například název, kategorii, předmět ochrany, orientační výměru apod., případně přiložit orientační mapu lokality.

Oznámení se zasílá do vlastních rukou, aby bylo možno doložit termín zahájení počítání lhůty pro podání námitek. Oznámení lze zaslat i prostřednictvím datové schránky.

Návrh pak musí být po dobu projednávání uložen u orgánu, který ho projednává a ten musí umožnit vlastníkům, kteří o to projeví zájem, nahlížet do něj tak, aby se s ním mohli podrobně seznámit. Zároveň je vhodné dohodnout s místně příslušnou obcí možnost umožnit vlastníkům nahlížet do návrhu i na jejím obecním úřadě, případně na jiném orgánu veřejné správy, který je pro vlastníky v místě dostupný. To platí zejména v případě, kdy sídlo projednávajícího orgánu ochrany přírody je vzdálené od předmětné lokality.

Zároveň je vhodné zveřejnit alespoň podstatné části návrhu prostřednictvím internetu na stránkách projednávajícího orgánu ochrany přírody. Informaci o zveřejnění návrhu na internetu je rovněž vhodné uvést v oznámení.

Vlastníci nemovitostí mohou své námítky k návrhu uplatnit v písemné podobě ve lhůtě devadesáti dnů ode dne doručení oznámení u orgánu ochrany přírody, který jim oznámení zaslal. K námítkám zaslaným po uplynutí lhůty k jejich podání nemusí být přihlédnuto a nevypořádávají se rozhodnutím.

Vypořádání námitek obcí, krajů a vlastníků nemovitostí k návrhu

Námítkami, které se vypořádávají rozhodnutím podle § 40 odst. 4 zákona se rozumí námítky proti názvu zvláště chráněného území, jeho navrhované kategorii, předmětu ochrany, navrhovaným bližším ochranným podmínkám, jeho vymezení, činnostem a zásahům vázaným

na souhlas orgánu ochrany přírody v ochranném pásmu a proti vymezení vyhlášeného ochranného pásma.

U vlastníků nemovitostí zákon navíc stanoví, že se vypořádávají rozhodnutím pouze námitky proti takovému navrženému způsobu nebo rozsahu ochrany, jímž by byli dotčeni ve výkonu svých práv nebo povinností.

Připomínky k návrhu plánu péče se rozhodnutím podle § 40 odst. 4 zákona nevypořádávají. Projednání plánu péče probíhá paralelně s projednáním návrhu na vyhlášení a připomínky k návrhu plánu péče se vypořádávají postupem podle § 38 odst. 4 zákona a podle § 3 vyhlášky. O způsobu vypořádání některých připomínek k plánu péče, má-li to nějakou souvislost s výrokem rozhodnutí o námitkách, je možno se zmínit v odůvodnění tohoto rozhodnutí.

Podle zákona by orgán ochrany přírody měl o došlých námitkách rozhodnout do šedesáti dnů ode dne uplynutí lhůty pro uplatnění námitek. V praxi je tato lhůta někdy obtížně splnitelná, protože je vhodné s těmi, kdo námitky podali jednat. V rámci jednání je možno hledat řešení, které je pro obě strany nejvýhodnější.

Zákon předpokládá, že by se o jednotlivých námitkách mělo rozhodovat ve společném řízení. Tento postup je vhodný v případě, že orgán ochrany přírody námitkám vyhoví. V případě, že se námitkám nevyhoví je vhodnější s každým subjektem, který podal námitky vést řízení samostatně. Případná odvolání subjektů, kterým nebylo vyhověno pak neblokují uzavření vypořádání ostatních námitek.

Uplatněním námitek je zahájeno správní řízení, v němž se o nich rozhoduje. Přitom se postupuje podle správního řádu. Při rozhodování o námitkách může příslušný vyhlášující orgán ochrany přírody rozhodnout např. o změně navržené kategorie, změně vymezení území, změně předmětu ochrany, změně navržených bližších ochranných podmínek, jsou-li pro to důvody. Přitom se však nesmí jednat o změnu, která by nově omezovala práva dotčených subjektů, které nepodaly připomínky k návrhu a nejsou tedy účastníky tohoto řízení. V případě, že by k takové změně mělo dojít, musí se upravený návrh s dotčenými subjekty znovu projednat. Dále je třeba vzít v úvahu ustanovení § 40 odstavce 5 zákona, podle nějž je rozhodnutí o námitkách v otázce omezení vlastníků dotčených pozemků závazné pro obsah právního předpisu o vyhlášení MZCHÚ. To znamená, že omezení těchto vlastníků nastane sice až vydáním právního předpisu, kterým bude MZCHÚ vyhlášeno, nicméně maximální rozsah tohoto omezení je závazně stanoven již rozhodnutím o námitkách. Nelze též měnit základní ochranné podmínky (ty jsou dány zákonem a správní rozhodnutí nesmí být se zákonem v rozporu) kategorie území, v které se území navrhuje vyhlásit. Projednávají se přitom pouze námitky, které se skutečně týkají návrhu na vyhlášení.

V případě, že navrhované MZCHÚ je zřizováno za účelem ochrany EVL podle ustanovení § 45c odst. 4 zákona, nelze v průběhu projednávání změnit kategorii MZCHÚ určenou nařízením vlády podle ustanovení § 45a odst. 2 zákona. Nelze také změnit výčet předmětů ochrany MZCHÚ tak, aby neobsahoval předměty ochrany EVL, které se v místě územního překryvu s MZCHÚ vyskytují a vyjmout část území, na nichž se vyskytují předměty ochrany EVL, pro něž není dostatečná základní ochrana EVL podle ustanovení § 45c odst. 2 zákona).

Projednání návrhu a vypořádání připomínek s ostatními fyzickými a právníckými osobami

Oznámení o projednávání návrhu na vyhlášení zveřejní orgán ochrany přírody zároveň na portálu veřejné správy. Portál veřejné správy je definován v § 2 písm. r) zákona

č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů. Adresa portálu je www.portal.gov.cz.

Ostatním fyzickým a právnickým osobám musí být umožněno nahlédnout do návrhu a seznámit se s ním. Mají také možnost podat písemné připomínky k návrhu. K těmto připomínkám ale orgán ochrany přírody nemusí při dalším zpracování návrhu přihlédnout. Připomínky by ale měl vypořádat a o způsobu vypořádání písemně informovat toho, kdo je podal.

3.3 Konečná úprava návrhu a geodetické zaměření hranic území

Právní východiska:

§ 40 odst. 4 zákona - vyhlášení zvláště chráněných území

(4) ... Orgán ochrany přírody uvede návrh do souladu s námitkami, kterým bylo vyhověno.

§ 3 písm. b) a § 27 písm. a) zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

§ 3 písm. b) - katastr obsahuje

b) druhy pozemků, čísla a výměry parcel, popisná a evidenční čísla budov, vybrané údaje o způsobu ochrany a využití nemovitostí, čísla bytů a nebytových prostorů a pojmenování nebytových prostorů, dále údaje pro daňové účely a údaje umožňující propojení s jinými informačními systémy, které mají vztah k obsahu katastru,

§ 27 písm. a) - pro účely tohoto zákona se rozumí

a) pozemkem část zemského povrchu oddělená od sousedních částí hranicí územní správní jednotky nebo hranicí katastrálního území, hranicí vlastnickou, hranicí držby, hranicí rozsahu zástavního práva, hranicí druhů pozemků, popř. rozhraním způsobu využití pozemků,

§ 30 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 26/2007 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, (katastrální vyhláška)

(1) Změna údajů o typu a způsobu ochrany nemovitosti se v katastru provádí podle grafických a písemných podkladů

b) o ochraně části přírody a krajiny a jejím ochranném pásmu a ohlášení příslušného orgánu ochrany přírody a krajiny nebo odborné organizace ochrany přírody a krajiny, která vede ústřední seznam ochrany přírody⁴⁸),

§ 30 odst. 2 a 3 vyhlášky č. 26/2007 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, (katastrální vyhláška)

(2) Grafickým a písemným podkladem podle odstavce 1 je

a) kopie katastrální mapy s označením nemovité kulturní památky nebo se zobrazením

průběhu hranice chráněného území a ochranného pásma mapovou značkou podle bodů 10.3 a 11.1 přílohy,

b) záznam podrobného měření změn obsahující geometrické a polohové určení chráněného území, pokud jeho hranice není shodná s hranicemi parcel v katastrální mapě,

c) listina, která obsahuje podle obcí a katastrálních území seznam chráněných nemovitostí označených údaji podle katastru a kódy vyjadřujícími typ a způsob ochrany nemovitosti podle bodu 6 přílohy.

(3) Jestliže jsou stejným způsobem ochrany nemovitostí dotčeny všechny parcely v katastrálním území, vyznačí se v listině tato skutečnost bez uvedení jednotlivých parcelních čísel a kopie katastrální mapy podle odstavce 2 písm. a) se nepřikládá.

§ 76 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 26/2007 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, (katastrální vyhláška) - záznam podrobného měření změn

(1) Nově vyhotovovaný záznam podrobného měření změn je podkladem

b) pro zápis změn údajů evidovaných v souboru geodetických informací a v souboru popisných informací, které jsou spojeny s měřením v terénu, ale nemění hranice pozemku, obvod budovy nebo obvod vodního díla [například určení hranice chráněného území nebo jeho ochranného pásma podle § 30 odst. 2 písm. b), dalších prvků polohopisu podle § 16 odst. 6],

Postup:

Orgán ochrany přírody uvede návrh do souladu s námitkami, kterým bylo vyhověno. Upraví zejména kategorii, bližší ochranné podmínky a vymezení zvláště chráněného území a jeho ochranného pásma v souladu s konečným vypořádáním připomínek.

Následně zadá provedení geodetických prací, zejména zaměření nových hranic území a následné zpracování záznamu podrobného měření změn. Geodetické zaměření nových hranic území lze provést i dříve, ale pouze v případě, že orgán ochrany přírody má jistotu, že v průběhu projednávání návrhu již nebudou uplatněny připomínky, jejichž vypořádání by mohlo vést k změně vedení hranic území. Tento postup je možno uplatnit v území s malým počtem vlastníků, s kterými je předem dohodnut průběh hranic území.

Hlavní důvody pro geodetické zaměrování hranic území jsou následující:

- 1) přesná identifikace hranic území vůči pozemkům v daném území a s tím souvisejícím vlastnickým vztahům,
- 2) povinné provedení záznamu chráněného území do katastru nemovitostí vyplývající z ustanovení § 42 odst. 3 zákona a § 3 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), v platném znění.

Geodetické zaměření provádí autorizovaný geodet a výsledkem jeho práce je záznam podrobného měření změn (dále jen „ZPMZ“), který se využívá, podle § 76 odst. 1 písmene b) vyhlášky č. 26/2007 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, v platném znění, (katastrální vyhláška), pro zápis změn údajů evidovaných v souboru geodetických informací a v souboru popisných informací, které jsou spojeny s měřením v terénu, ale nemění hranice pozemku, obvod budovy nebo obvod vodního díla [**například určení hranice chráněného území nebo jeho ochranného pásma** podle § 30 odst. 2 písm. b)].

ZPMZ zpravidla slouží jako nezbytný podklad pro zpracování příloh právního předpisu, kterým se území vyhláší a které určují přesnou polohu ZCHÚ nebo jeho ochranného pásma v prostoru. Následně pak slouží k provedení záznamu území do katastru nemovitostí.

„Geometrický plán“ slouží k rozdělení pozemků na části a podle § 27 katastrálního zákona č. 344/1992 Sb. není ochrana pozemku důvodem pro rozdělení pozemku. Pro záznam ochrany pozemku do katastru nemovitostí se tedy geometrické plány nepoužívají.

ZPMZ je třeba nechat vyhotovit minimálně ve třech vyhotoveních, která budou využita k:

- 1) záznamu o ochraně území do katastru nemovitostí,
- 2) evidenci území v ÚSOP,
- 3) archivaci vyhlášovacích dokumentace prováděné příslušným orgánem ochrany přírody v souladu se zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, v platném znění.

Vzor záznamu podrobného měření změn určeného k záznamu zvláště chráněného území a jeho vyhlášeného ochranného pásma do katastru nemovitostí je v příloze č. 2.

K zjištění přesné polohy zvláště chráněného území a jeho vyhlášeného ochranného pásma mohou být využity i jiné dokumenty, například výsledky geodetických prací provedených v souvislosti s komplexní pozemkovou úpravou nebo digitální katastrální mapa (nikoliv katastrální mapa digitalizovaná) v katastrálních územích, kde již proběhla úplná digitalizace katastru.

4. Vydání vyhlášovacího právního předpisu

4.1 Příprava nařízení

Právní východiska:

§ 40 odst. 7 zákona - postup při vyhlásování zvláště chráněných území

(7) Omezení vlastníků dotčených nemovitostí nebo rozsah ochrany podle právního předpisu, kterým se vyhláší nebo mění zvláště chráněné území nebo jeho ochranné pásmo nebo vymezují či upravují zóny ochrany národního parku či chráněné krajinné oblasti, nesmí přesáhnout rozsah omezení nebo rozsah ochrany vyplývajících z návrhu podle odstavce 1, upraveného dle rozhodnutí o námitkách podle odstavce 2 nebo 3, pokud by tím byly zpřísněny nebo rozšířeny dosavadní ochranné podmínky nebo rozsah ochrany území.

Postup:

Účelem ustanovení je, aby se rozhodnutí o námitkách podle § 40 odstavce 2 zákona nestalo pouze formálním aktem a aby v právním předpise, kterým se vyhláší příslušné MZCHÚ, nemohl orgán ochrany přírody uvést další omezení nad rámec projednaného návrhu. Orgán ochrany přírody nejprve vydá rozhodnutí o námitkách proti návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území. Následně bude vydán právní předpis, kterým se vyhláší zvláště chráněné území. Rozsah omezení vlastníků dotčených pozemků podle právního předpisu, kterým se vyhláší zvláště chráněné území, nesmí být větší než podle návrhu na vyhlášení a podle rozhodnutí o námitkách. Znamená to, že v takovém právním předpise se nesmí objevit omezení vlastníků dotčených pozemků, které by předtím nebylo součástí návrhu ani by nevyplývalo z rozhodnutí o námitkách. Toto ustanovení tedy brání tomu, aby orgán ochrany přírody následně návrh rozšířil o další omezení vlastníků pozemků (např. na základě požadavků dotčené obce či kraje nebo dotčeného orgánu státní správy), vůči nimž by tak vlastníci již nemohli uplatnit námitky. Rozumí se, že zařazením do kategorie vzniká ochrana v režimu základních ochranných podmínek, kterou nelze měnit správním rozhodnutím

Po projednání návrhu na vyhlášení PR nebo PP a po nabytí právní moci rozhodnutí o námitkách připraví orgán ochrany přírody **návrh nařízení** o vyhlášení příslušného MZCHÚ. Součástí návrhu nařízení musí být vymezení území, vymezení ochranného pásma (je-li vyhlášováno), specifikace předmětu ochrany, specifikace bližších ochranných podmínek území - výčet případných činností, vázaných na souhlas ochrany přírody v ochranném pásmu.

A. Podklady

Podklady pro zpracování návrhu nařízení o vyhlášení zvláště chráněného území tvoří:

- a) zpracovaný návrh na vyhlášení, upravený dle akceptovaných připomínek,
- b) katastrální mapa s vyznačením hranic zvláště chráněného území a jeho vyhlášeného ochranného pásma nebo záznam podrobného měření změn (§ 76 vyhlášky č. 26/2007 Sb. - *katastrální vyhláška*), vyhotovený za účelem zjištění polohy a průběhu hranic,
- c) seznam souřadnic S-JTSK vrcholů uzavřených geometrických obrazců s přímými stranami, kterými jsou stanoveny hranice zvláště chráněného území s hodnotami souřadnic,

- d) aktuální seznam parcelních čísel pozemků nebo jejich částí dotčených ochranou.

B. Návrh právního předpisu

Právní předpis může ukládat povinnosti jen na základě zákona a v jeho mezích. Stanovením povinností se rozumí v případě MZCHÚ vymezení bližších ochranných podmínek. V bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných území lze vymežit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody. V bližších ochranných podmínkách **nelze stanovit činnosti zakázané**. Při konečné formulaci bližších ochranných podmínek se vychází z konečné podoby návrhu na vyhlášení upravené na základě vypořádání námitek obcí, krajů a vlastníků.

Nařízení musí být pojmově přesné, jednotné a běžnému uživateli srozumitelné. Použité pojmy musí být v souladu s pojmy použitými v souvisejících právních předpisech a v zákoně o ochraně přírody a krajiny.

V nařízení nelze přejímat ustanovení jiného právního předpisu. Pouze v odůvodněných případech lze přesný obsah ustanovení citovat v poznámce pod čarou. Má-li právní předpis přílohu, je třeba na její existenci poukázat v textu právního předpisu. Název obsahuje označení formy právního předpisu (nařízení), název správního orgánu, která jej vydává, číslo a rok vydání a stručné a výstižné označení jeho hlavního obsahu.

V nařízení nelze zavádět sankce za porušení stanovených povinností, neboť sankce lze zakládat jen zákonem.

Zrušovací ustanovení musí výslovně uvádět ty dřívější právní předpisy, popř. jejich jednotlivá ustanovení, která se novým právním předpisem zrušují.

C. Důvodová zpráva

Součástí návrhu právního předpisu je stručná důvodová zpráva. Důvodová zpráva obsahuje zejména:

- zhodnocení současného stavu po stránce věcné spolu s uvedením důvodů a cílů nové právní úpravy,
- zhodnocení současného stavu po stránce právní,
- výhody a nevýhody případně navrhovaných variantních řešení a zdůvodnění, která varianta se považuje za optimální,
- informace o tom, zda je vyhlášováno ochranné pásmo nebo ne a proč
- odůvodnění jednotlivých bližších ochranných podmínek, případně způsobu jakým jsou formulovány
- finanční dopad navrhované právní úpravy a způsob úhrady potřebných nákladů,
- dopad regulace na státní správu, samosprávu a na občany,
- tabulku s uvedením toho, jak byly vypořádány připomínky a námítky vlastníků a nájemců pozemků, obcí a krajů.

Při tvorbě právního předpisu, kterým se MZCHÚ vyhláší a při jeho projednávání je možné využít metodickou pomůckou („Pravidla pro vydávání právních předpisů obcí, krajů a hlavního města Prahy“) vydanou Odborem dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra dne 1.2.2010.

Metodická pomůcka Ministerstva vnitra je uvedena v příloze č. 3 a vzory nařízení jsou v příloze č. 4.

4.2 Projednání návrhu nařízení

Právní východiska:

§ 41 zákona - projednávání záměru

(1) Záměr na vyhlášení přírodních rezervací a přírodních památek projedná orgán ochrany přírody s orgány státní správy dotčených podle zvláštních právních předpisů. 15)

(2) ...

(3) Dotčené orgány státní správy se musí k předloženým návrhům a záměrům podle odstavce 1 vyjádřit nejpozději do 30 dnů od jejich předložení.

§ 78 odst. 3 zákona

(3) Správy jsou oprávněny k vydání nařízení pro obvod své působnosti, a to podle § 5 odst. 1, § 33 odst. 1, § 36 odst. 1 a § 45 odst. 1, není-li k tomu příslušné Ministerstvo životního prostředí. Návrh nařízení projedná správa s dotčenými obcemi. Nařízení musí být vyhlášeno vyvěšením na úřední desce správy po dobu 15 dnů, což je podmínkou jeho platnosti. Za den vyhlášení se považuje první den vyvěšení nařízení na úřední desce. Kromě toho může správa uveřejnit nařízení způsobem v místě obvyklým.

§ 7 a § 8 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

§ 7

Na základě a v mezích zákona rada vydává právní předpisy v přenesené působnosti, je-li k tomu kraj zákonem zmocněn; tyto právní předpisy se nazývají nařízení kraje.

§ 8

(1) Obecně závazné vyhlášky kraje musí být v souladu se zákony a nařízení kraje musí být v souladu se zákony a právními předpisy vydanými vládou a ústředními správními úřady.

§ 59

(1) Rada připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Radě je vyhrazeno

k) vydávat nařízení kraje,

Postup:

Návrh nařízení, včetně důvodové zprávy, v souladu s § 41 zákona projedná orgán ochrany přírody s věcně příslušnými orgány státní správy, v jejichž správním obvodu je zvláště chráněné území vyhlášováno. Dotčené orgány státní správy jsou povinny vyjádřit své stanovisko písemně do 30 dnů od doručení návrhu. Z tohoto důvodu musí být návrh nařízení

doručován písemně. O projednání je vždy pořizován písemný zápis, který je součástí spisu. Návrh nařízení, včetně důvodové zprávy, orgán ochrany přírody upraví dle výsledků projednání.

Pro Správy CHKO platí též povinnost podle § 78 odst. 3 zákona projednat návrh nařízení s obcemi, na jejichž území je zvláště chráněné území vyhlášováno. Lhůtu k vyjádření připomínek obcím zákon nestanoví, proto by ji měl stanovit orgán ochrany přírody, přitom by neměla být kratší než 15 dnů (obvykle 30 dnů).

Připomínky dotčených orgánů a obcí by měly být formulovány jednoznačně a konkrétně, měly by být řádně odůvodněny a je-li požadováno nahradit určitý text jiným textem, měla by být navržena nová formulace. Pokud připomínková místa uplatňují připomínky, které považují za podstatné, vyjádří to u každé z těchto připomínek obvykle slovním obratem „tato připomínka je zásadní“. Orgán, který návrh právního předpisu k připomínkám předložil, projedná s připomínkovými místy jimi uplatněné připomínky, pokud to považuje za potřebné. S připomínkovými místy je však nutno projednat vždy ty připomínky, které byly označeny jako připomínky zásadní. Dojde-li na základě výsledků připomínkového řízení k podstatné změně obsahu návrh právního předpisu, zašle orgán, který jej vypracoval, návrh právního předpisu znovu k připomínkám.

4.3 Vydání nařízení

Právní východiska:

§ 78 odst. 3 až 6 zákona

(3) Správy jsou oprávněny k vydání nařízení pro obvod své působnosti, a to podle § 5 odst. 1, § 33 odst. 1, § 36 odst. 1 a § 45 odst. 1, není-li k tomu příslušné Ministerstvo životního prostředí. Návrh nařízení projedná správa s dotčenými obcemi. Nařízení musí být vyhlášeno vyvěšením na úřední desce správy po dobu 15 dnů, což je podmínkou jeho platnosti. Za den vyhlášení se považuje první den vyvěšení nařízení na úřední desce. Kromě toho může správa uveřejnit nařízení způsobem v místě obvyklým.

(4) Nařízení správy nabývá účinnosti patnáctým dnem následujícím po dni jeho vyhlášení, pokud v něm není stanoven pozdější počátek účinnosti. V případě, kdy to vyžaduje naléhavý obecný zájem, může nařízení správy nabýt platnosti a účinnosti již dnem vyhlášení.

(5) Nařízení musí být každému přístupné na pověřených obecních úřadech a obecních úřadech v obcích, jejichž územního obvodu se týká. Nařízení zašle správa neprodleně Ministerstvu životního prostředí.

(6) Odporuje-li nařízení správy nebo jeho část zákonu nebo jinému právnímu předpisu vydanému k provedení zákona, Ministerstvo životního prostředí je nebo jeho část zruší. Zrušení je platné dnem doručení jeho písemného vyhotovení správě a účinné po uplynutí 15 dnů po jeho uveřejnění na úřední desce.

§ 7 a § 8 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

§ 7

Na základě a v mezích zákona rada vydává právní předpisy v přenesené působnosti, je-li k tomu kraj zákonem zmocněn; tyto právní předpisy se nazývají nařízení kraje.

§ 8

(1) Obecně závazné vyhlášky kraje musí být v souladu se zákony a nařízení kraje musí být v souladu se zákony a právními předpisy vydanými vládou a ústředními správními úřady.

(2) Obecně závazná vyhláška kraje a nařízení kraje (dále jen "právní předpis kraje") nabývá platnosti dnem vyhlášení ve Věstníku právních předpisů kraje (dále jen "Věstník").

(3) Dnem vyhlášení právního předpisu kraje je den rozeslání příslušné částky Věstníku, který musí být uveden v jejím záhlaví.

(4) Právní předpis kraje nabývá účinnosti patnáctým dnem po vyhlášení ve Věstníku, pokud v něm není stanoven pozdější počátek účinnosti.

(5) Vyžaduje-li to naléhavý obecný zájem, lze výjimečně stanovit dřívější počátek účinnosti právního předpisu kraje, nejdříve však dnem vyhlášení. Dřívější počátek účinnosti musí být v právním předpise kraje uveden. V těchto případech se právní předpis kraje zveřejní též na úřední desce 2) krajského úřadu (dále jen "úřední deska"), na úředních deskách obecních úřadů obcí, kterých se dotýká, a v hromadných informačních prostředcích.

(6) Věstník se vydává v postupně číslovaných částkách označených pořadovými čísly. Právní předpisy kraje se ve Věstníku označují pořadovými čísly. Číselná řada právních předpisů kraje, jakož i číselná řada jednotlivých částek Věstníku, se uzavírá vždy koncem každého kalendářního roku.

(7) Věstník musí být každému přístupný na krajském úřadu, na obecních úřadech v kraji a na Ministerstvu vnitra (dále jen "ministerstvo").

(8) Kraj zveřejní stejnopis Věstníku i způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(9) Kraj zašle obecně závaznou vyhlášku kraje neprodleně po dni jejího vyhlášení ministerstvu. Kraj zašle nařízení kraje neprodleně po dni jeho vyhlášení věcně příslušnému ministerstvu nebo jinému ústřednímu správnímu úřadu.

§ 44 až 46 zákona 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

§ 44

(1) Zastupitelstvo hlavního města Prahy může v mezích samostatné působnosti hlavního města Prahy vydávat obecně závazné vyhlášky.

(2) Rada hlavního města Prahy může v přenesené působnosti vydávat na základě a v mezích zákona nařízení hlavního města Prahy, je-li k tomu zákonem zmocněno hlavní město Praha, obce, obce s rozšířenou působností nebo kraje.

(3) Povinnosti může hlavní město Praha ukládat v samostatné působnosti jen obecně závaznou vyhláškou

a) k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku; zejména lze stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v hlavním městě Praze nebo by mohly být v rozporu s dobrými mravy anebo z důvodu ochrany bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, popřípadě stanovit, že na určitých veřejně přístupných místech v hlavním městě Praze jsou takové činnosti zakázány,

b) pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně tanečních zábav a diskoték, stanovením závazných podmínek v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku,

c) k zajištění udržování čistoty na ulicích a jiných veřejných prostranstvích, k ochraně životního prostředí, zeleně v zástavbě a ostatní veřejné zeleně¹³) (dále jen "veřejná zeleň") a k užívání zařízení hlavního města Prahy nebo městské části,

d) stanoví-li tak zvláštní zákon.

§ 45

(1) Podmínkou platnosti obecně závazné vyhlášky hlavního města Prahy a nařízení hlavního města Prahy (dále jen "právní předpis hlavního města Prahy") je jejich vyhlášení.

(2) Vyhlášení právního předpisu hlavního města Prahy se provede tak, že se uveřejní ve Sbírce právních předpisů hlavního města Prahy (dále jen "Sbírka").

(3) Právní předpis hlavního města Prahy nabývá účinnosti patnáctým dnem následujícím po dni jeho vyhlášení ve Sbírce, pokud v něm není stanoven pozdější počátek účinnosti.

(4) Vyžaduje-li to naléhavý zájem, lze výjimečně stanovit dřívější počátek účinnosti, nejdříve však dnem vyhlášení. Skutečnost, že právní předpis hlavního města Prahy nabývá dřívější účinnosti, musí být v právním předpisu hlavního města Prahy uvedena. Důvody, v čem spočívá naléhavý zájem, musí být současně s právním předpisem hlavního města Prahy zveřejněny na úřední desce^{11a}). V těchto případech se právní předpis hlavního města Prahy vyhlásí bezodkladně vyvěšením na úřední desce Magistrátu hlavního města Prahy, na úředních deskách úřadů městských částí, kterých se dotýká, a uveřejní se i v hromadných informačních prostředcích. Povinnost vyhlášení podle odstavce 2 tímto zůstává nedotčena.

(5) Hlavní město Praha vydává pro svůj územní obvod Sbírku.

(6) Sbírka se vydává v postupně číslovaných částkách, z nichž každá obsahuje v záhlaví označení dne, kdy byla rozeslána; tento den je dnem vyhlášení právního předpisu hlavního města Prahy.

(7) *Právní předpisy hlavního města Prahy se opatřují pořadovými čísly. Číselná řada právních předpisů hlavního města Prahy, jakož i číselná řada jednotlivých částek Sbírký se uzavírá koncem kalendářního roku.*

(8) *Ve Sbírce se vyhláší uveřejněním plného znění právní předpisy hlavního města Prahy a nálezy Ústavního soudu vztahující se k právním předpisům hlavního města Prahy.*

(9) *Redakci Sbírký vykonává Magistrát hlavního města Prahy. Právní předpisy hlavního města Prahy musí být uveřejněny ve Sbírce nejdéle do 15 dnů ode dne jejich schválení příslušným orgánem hlavního města Prahy.*

(10) *Tiskové chyby se ve Sbírce opravují uveřejněním redakčního sdělení.*

(11) *Sbírka musí být každému přístupna u Magistrátu hlavního města Prahy, u úřadů městských částí a na ministerstvu.*

(12) *Hlavní město Praha zašle obecně závaznou vyhlášku hlavního města Prahy neprodleně po dni jejího vyhlášení ministerstvu. Hlavní město Praha zašle nařízení hlavního města Prahy neprodleně po dni jeho vyhlášení věcně příslušnému ministerstvu nebo jinému ústřednímu správnímu úřadu.*

§ 46

(1) *Hlavní město Praha projedná vždy návrhy právních předpisů hlavního města Prahy před jejich přijetím s městskými částmi.*

(2) *Městské části jsou oprávněny se k návrhu právních předpisů hlavního města Prahy vyjádřit ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení návrhu. Lhůta může být ve výjimečných případech na základě rozhodnutí rady hlavního města Prahy zkrácena, nesmí však být kratší než 15 dnů. Jestliže se městská část ve stanovené lhůtě nevyjádří, má se za to, že s návrhem souhlasí.*

(2) *Podrobnosti k projednání návrhů právních předpisů hlavního města Prahy stanoví Statut.*

Postup:

Nařízení správy musí být vyhlášeno vyvěšením na úřední desce správy po dobu 15 dnů. Za den vyhlášení se považuje první den vyvěšení nařízení na úřední desce. Kromě toho může správa uveřejnit nařízení způsobem v místě obvyklým, zejména na elektronické úřední desce.

Na úřední desce se vyvěsí stejnopis nařízení, včetně důvodové zprávy, opatřený datem vyvěšení, podpisem vedoucího správy a otiskem úředního razítka. Po sejmutí se vyvěšený stejnopis opatří datem sejmutí, nerozebratelně se scelí, a zařadí do příslušného spisu jako doklad o vyvěšení dokumentu na úřední desce. Při vyvěšení na elektronické úřední desce se den vyvěšení a sejmutí neneviduje.

Nařízení správy nabývá účinnosti patnáctým dnem následujícím po dni jeho vyhlášení, pokud v něm není stanoven pozdější počátek účinnosti. V případě, kdy to vyžaduje naléhavý obecný zájem, může nařízení správy nabýt platnosti a účinnosti již dnem vyhlášení.

Platné a účinné nařízení zašle správa neprodleně na pověřené obecní úřady a obecní úřady obcí, jejichž územního obvodu se nařízení dotýká a na Ministerstvo životního prostředí - odbor zvláštní územní ochrany přírody a krajiny v Praze.

O vydaných právních předpisech vede správní orgán, který jej vydal, evidenci. Evidence obsahuje číslo a název právního předpisu, datum jeho schválení, datum nabytí jeho platnosti, datum nabytí jeho účinnosti, popřípadě datum pozbytí jeho platnosti. Právní předpisy se označují pořadovými čísly, číselná řada se uzavírá vždy koncem každého kalendářního roku.

Kraje vydávají svoje právní předpisy ve věstníku kraje a hlavní město Praha vydává svoje právní předpisy ve Sbírce právních předpisů hlavního města Prahy.

4.4 Změny a zrušení zvláště chráněného území

Právní východiska:

§ 45 zákona - zrušení zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem

(1) Orgán, který vyhlásil území včetně ochranného pásma za zvláště chráněné, je oprávněn zrušit ochranu stejným způsobem, jakým bylo provedeno její vyhlášení, a to pouze z důvodů, pro něž lze udělit výjimku z bližších podmínek ochrany (§ 43) anebo pokud důvody pro zvláštní ochranu zanikly.

§ 43 zákona - výjimky ze zákazu ve zvláště chráněných územích

(1) Výjimky ze zákazu ve zvláště chráněných územích podle § 16, 26, 29, 34, § 35 odst. 2, § 36 odst. 2, § 45h a 45i v případech, kdy veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody, schvaluje v každém jednotlivém případě svým usnesením vláda.

(2) ...

(3) Výjimku ze zákazů ve zvláště chráněných územích podle § 16, 26, 29, 34, § 35 odst. 2 a § 36 odst. 2 lze povolit v případě, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, nebo tehdy, pokud povolovaná činnost významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany zvláště chráněného území.

§ 90 odst. 11 zákona

(11) Dosavadní ochranu zvláště chráněného území, vyhlášeného podle dřívějších předpisů před účinností tohoto zákona ústředním orgánem státní správy, jež přešlo do kategorie přírodní rezervace nebo přírodní památka, může Ministerstvo životního prostředí zrušit obecně závazným právním předpisem v případě, kdy je na tomto území nově vyhlášeno zvláště chráněné území okresním úřadem, krajským úřadem nebo správou podle tohoto zákona, nebo za podmínek stanovených v § 45.

Postup:

Zrušení zvláště chráněného území je mimořádným opatřením; obvykle postačí změna jeho ochranného režimu (bližších ochranných podmínek) nebo změna jeho rozlohy (zmenšení o území, na kterém je dán důvod pro zrušení ochrany).

Zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma se podle tohoto zákona zřizují formou právního předpisu (§ 14 a násl. zákona). Orgány veřejné moci jsou obecně oprávněny rušit právní předpisy, které samy vydaly, z jakéhokoliv důvodu. Případně může být právní předpis zrušen i právním předpisem vyšší právní síly.

Zde se však zakládá speciální úprava pro zrušení zvláště chráněného území nebo jeho ochranného pásma, podle níž zvláště chráněné území a jeho ochranné pásmo může zrušit pouze orgán, který ho za zvláště chráněné vyhlásil.

Dále se stanoví, že zvláštní ochranu území lze zrušit pouze z vyjmenovaných důvodů, a to:

- a) převažuje-li jiný veřejný zájem nad zájmem ochrany přírody (§ 43),
- b) v zájmu ochrany přírody,
- c) pokud povolovaná činnost významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany zvláště chráněného území,
- d) pokud důvody pro zvláštní ochranu zanikly.

Pojem „orgán“ je širší než orgán ochrany přírody, zahrnuje i Parlament ČR a vládu, které jsou příslušné k vyhlásování národních parků (Parlament ČR) a chráněných krajinných oblastí (vláda).

Ustanovení § 90 odst. 11 zákona řeší případy, kdy bylo zvláště chráněné území vyhlášeno ústředním orgánem státní správy. Jeho potřeba byla vyvolána ustanovením § 45 odst. 1 zákona, podle kterého zvláště chráněné území a jeho ochranné pásmo může zrušit pouze orgán, který ho vyhlásil. Velké množství zvláště chráněných území bylo přitom vyhlášeno ústředními správními úřady, které již neexistují nebo nejsou k vyhlásování a tím ani k rušení zvláště chráněných území příslušné (např. Ministerstvo kultury). Po r. 1992 byla proto vyhlášena řada zvláště chráněných území v kategoriích přírodní rezervace a přírodní památka, aniž by přitom byla zrušena dosavadní ochrana zřízená ústředním správním úřadem. Toto ustanovení umožňuje Ministerstvu životního prostředí, aby původní ochranu území zrušilo, a to i dodatečně.

Důvodem pro zrušení ochrany podle tohoto ustanovení je pouze:

- a) nové vyhlášení zvláště chráněného území ve stejné nebo i jiné kategorii,
- b) veřejný zájem na zrušení, který převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo
- c) zánik důvodů pro zvláštní ochranu.

Zvláště chráněná území, která byla vyhlášena za účelem ochrany EVL (§ 45c odst. 4 zákona) je možné zrušit z těchto důvodů pouze, pokud to není v rozporu s naplňováním závazků České republiky vyplývajících ze směrnice č. 92/42/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (směrnice o stanovištích).

5. Evidence území v katastru nemovitostí a ústředním seznamu ochrany přírody a jejich označování

5.1 Záznam území do katastru nemovitostí

Právní východiska:

§ 42 odst. 3 zákona - evidence a označování zvláště chráněných území

(3) Každé vyhlášení, změnu, popřípadě zrušení chráněného území podle odstavce 1 oznámí orgán ochrany přírody příslušnému orgánu geodézie a kartografie.¹⁶

§ 76 odst. 1 písmeno b) vyhlášky č. 26/2007 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, (katastrální vyhláška)

(1) Nově vyhotovovaný záznam podrobného měření změn je podkladem

b) pro zápis změn údajů evidovaných v souboru geodetických informací a v souboru popisných informací, které jsou spojeny s měřením v terénu, ale nemění hranice pozemku, obvod budovy nebo obvod vodního díla [například určení hranice chráněného území nebo jeho ochranného pásma podle § 30 odst. 2 písm. b), dalších prvků polohopisu podle § 16 odst. 6],

Příloha č. 6 katastrální vyhlášky č. 26/2007 Sb.

6. Typ a způsob ochrany nemovitosti

Typ typu	Zkrácený název ochrany	Kód způsobu	Zkrácený název ochrany způsobu
1	ochrana přírody a krajiny	12	národní přírodní rezervace nebo národní přírodní památka
		13	přírodní rezervace nebo přírodní památka
		14	ochr. pásmo jiného zvlášt' chrán. území nebo pam. stromu

Kód Význam některých kódů způsobu ochrany nemovitosti

14 Ochranné pásmo národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace nebo přírodní památky nebo památného stromu.

§ 3 písm. b) a § 6 písm. b) zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

§ 3 písm. b) - katastr obsahuje

b) druhy pozemků, čísla a výměry parcel, popisná a evidenční čísla budov, vybrané údaje o způsobu ochrany a využití nemovitostí, čísla bytů a nebytových prostorů a pojmenování nebytových prostorů, dále údaje pro daňové účely a údaje umožňující propojení s jinými informačními systémy, které mají vztah k obsahu katastru,

§ 6 písm. b) - zápis jiných údajů a jejich změn se provádí na základě

b) rozhodnutí, souhlasu nebo oznámení vydaného příslušným státním orgánem podle zvláštního právního předpisu, 10b) který zároveň stanoví státnímu orgánu povinnost zaslat rozhodnutí, souhlas nebo oznámení k zápisu do katastru katastrálnímu úřadu.

Postup:

Každé vyhlášení, změnu, popřípadě zrušení zvláště chráněného území oznámí příslušný orgán ochrany přírody písemně katastrálnímu úřadu, který provede záznam do katastru nemovitostí. Za tím účelem přidělí dotčeným pozemkům odpovídající kód ochrany podle vyhlášky č. 26/2007 Sb. Zákon v tomto ustanovení používá již zastaralou terminologii a odkazuje zde na již zrušené právní předpisy. Právní předpisy uvedené v odkazu jsou již nahrazeny novou právní úpravou; jedná se zejména o zák. č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), zák. č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, a jejich prováděcí předpisy. Bývalé orgány geodézie a kartografie byly s novou právní úpravou nahrazeny katastrálními úřady.

K písemnému oznámení o vyhlášení, změně, popřípadě zrušení zvláště chráněného území přiloží orgán ochrany přírody originál právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno (změněno nebo zrušeno), krajské úřady na místo originálu přiloží kopii částky Věstníku kraje, v které bylo nařízení kraje uveřejněno. Dále se přiloží seznam parcel, které se z části nebo celé nacházejí ve zvláště chráněném území a seznam parcel, které se z části nebo celé nacházejí v ochranném pásmu zvláště chráněného území a uvede se jaký kód ochrany podle přílohy vyhlášky č. 26/2007 Sb. má být u těchto parcel v katastru nemovitostí uveden. Nakonec se přiloží záznam podrobného měření změn, případně jiný srovnatelný dokument s vyznačením zvláště chráněného území a jeho vyhlášeného ochranného pásma v aktuální katastrální mapě.

Ve výčtu parcel zvláště chráněného území (případně ochranného pásma) nebudou uváděni vlastníci jednotlivých pozemků (důvodem je zák. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů).

5.2 Evidence území v ústředním seznamu

Právní východiska:

§ 42 odst. 1 a 2 zákona - evidence a označování zvláště chráněných území

(1) Zvláště chráněná území jsou evidována v ústředním seznamu ochrany přírody (dále jen „ústřední seznam“). V ústředním seznamu se evidují též evropsky významné lokality, ptáčích oblasti a chráněná území podle § 39.

(2) Ústřední seznam je veřejný a každý do něj může nahlížet v přítomnosti pověřeného pracovníka. Podrobnosti o vedení ústředního seznamu stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem, v němž také určí právnickou osobu pověřenou vedením ústředního seznamu.

Postup:

Ústřední seznam ochrany přírody je registr zvláště chráněných území, ptačích oblastí, evropsky významných lokalit, chráněných území zřízených podle § 39 zákona a památných stromů, včetně jejich ochranných pásem, na území České republiky, zahrnující jejich soupis, popis, geometrické a polohové určení a právní a odbornou dokumentaci.

Ústřední seznam sestává ze sbírky listin, která podléhá režimu zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, a ve které jsou uloženy dokumenty o objektech ústředního seznamu v listinné podobě a z digitálního registru, ve kterém jsou uloženy údaje o objektech ústředního seznamu obsažené v dokumentech uložených ve sbírce listin a údaje o těchto dokumentech v elektronické podobě (§ 5 odst. 3 vyhlášky).

Vedením ústředního seznamu je v současnosti pověřena Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (§ 5 odst. 4 vyhlášky). Ústřední seznam je veřejný registr a každý je oprávněn nahlížet do dokumentace uložené v archivu i do údajů o jednotlivých objektech vedených v elektronické podobě. Za tím účelem jsou údaje vedené v elektronické podobě zveřejňovány prostřednictvím internetu. Kvalita a správnost zveřejňovaných údajů závisí především na kvalitě písemné dokumentace jednotlivých území, která byla do sbírky listin ústředního seznamu předána příslušnými orgány ochrany přírody.

Orgán ochrany přírody zašle do 30 dnů ode dne vyhlášení PR nebo PP na AOPK ČR v Praze podklady pro zápis do evidence v ÚSOP (viz § 9 vyhlášky).

Dokumentace pro ÚSOP

Právní východiska:

§ 9 vyhlášky č. 64/2011 Sb. - zápis nových objektů do ústředního seznamu

(1) Podkladem pro zápis objektu do ústředního seznamu je soubor dokumentů uvedený v příloze č. 5 k této vyhlášce. Soubor dokumentů zašle orgán ochrany přírody, který ochranu vyhlásil, správci ústředního seznamu do 30 dnů ode dne platnosti právního dokumentu, kterým se ochrana vyhlašuje. U národních parků, chráněných krajinných oblastí, ptačích oblastí a evropsky významných lokalit zasílá soubor dokumentů Ministerstvo životního prostředí (dále jen „ministerstvo“).

(2) Správce ústředního seznamu přidělí objektům ústředního seznamu do 15 dnů ode dne doručení úplného souboru dokumentů (příloha č. 5) evidenční číslo. Přidělení evidenčního čísla novému objektu doloží správce ústředního seznamu písemným záznamem, jehož originál uloží do složky objektu ve sbírce listin. Zároveň tuto skutečnost oznámí orgánu ochrany přírody, který objekt vyhlásil; u národních parků, chráněných krajinných oblastí, ptačích oblastí a evropsky významných lokalit ministerstvu. Ode dne přidělení evidenčního čísla je objekt zapsán v ústředním seznamu.

Příloha č. 5 k vyhlášce č. 64/2011 Sb. - soubory dokumentů a údajů, které jsou podkladem pro provedení zápisu objektů do ústředního seznamu.

Soubor dokumentů a údajů, který je podkladem pro provedení zápisu národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, národních přírodních památek a přírodních památek, včetně jejich ochranných pásem tvoří:

- 1) právní předpis, kterým se národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památka nebo přírodní památka, včetně jejich ochranného pásma vyhláší,*
- 2) kopie katastrální mapy s vyznačením hranic zvláště chráněného území, včetně jeho ochranného pásma,*
- 3) seznamy souřadnic jednotné trigonometrické sítě katastrální¹⁾ vrcholů uzavřených geometrických obrazců s příkými stranami, kterými jsou na povrchu stanoveny hranice zvláště chráněného území a jeho vyhlášeného ochranného pásma, s hodnotami souřadnic, uvedenými s přesností alespoň na celé metry,*
- 4) seznam katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených ochranou podle stavu katastru nemovitostí platného k datu platnosti právního předpisu, kterým se zvláště chráněné území nebo jeho ochranné pásmo vyhláší,*
- 5) orientační výměra zvláště chráněného území a jeho vyhlášeného ochranného pásma uvedená v hektarech s přesností na 0,01 ha,*
- 6) plán podpovrchového důlního díla usazený v souřadnicích jednotné trigonometrické sítě katastrální¹⁾, včetně údajů o hranicích podpovrchového důlního díla ve vektorové formě, zaznamenané v obecně převoditelných vektorových formátech datových souborů stanovených v příloze č. 3 k této vyhlášce, je-li součástí národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky nebo přírodní památky podpovrchové důlní dílo, které svým průmětem přesahuje hranice tohoto zvláště chráněného území vymezené na povrchu,*
- 7) údaje o hranicích zvláště chráněného území ve vektorové formě, včetně jeho ochranného pásma, zaznamenané v obecně převoditelných vektorových formátech datových souborů stanovených v příloze č. 3 k této vyhlášce, vytvořené na podkladě Základní báze geografických dat¹²⁾,*
- 8) schválený plán péče,*
- 9) přehled ptáčích oblastí a evropsky významných lokalit, které se plně nebo zčásti překrývají se zvláště chráněným územím nebo jeho ochranným pásmem.*

Dokumenty a údaje uvedené pod čísly 2) až 5) lze nahradit záznamem podrobného měření změn⁴⁾ vyhotoveným za účelem zjištění polohy a průběhu hranic národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky nebo přírodní památky, včetně jejich vyhlášeného ochranného pásma.

Postup:

Soubor dokumentů podle přílohy č. 5 jmenované vyhlášky obsahuje:

právní předpis, kterým se zvláště chráněná území včetně jejich ochranných pásem vyhláší; tento právní předpis doručí vyhlášovatel jednak v listinné podobě v originále nebo v ověřené kopii (listiny ověřené dle zvláštních právních předpisů - Zák. č. 21/2006 Sb. o ověřování, ve znění pozdějších předpisů), případně v podobě výtisku příslušné částky Sbírky zákonů, věstníku právních předpisů příslušného kraje nebo Sbírky právních předpisů hlavního města Prahy a v elektronické podobě uložené na technickém nosiči dat (CD, DVD) v obecně převoditelných formátech počítačových souborů (uvedeny v příloze č. 3 vyhlášky),

kopie katastrální mapy s vyznačením hranic zvláště chráněného území, včetně jeho ochranného pásma,

seznamy souřadnic jednotné trigonometrické sítě katastrální (S-JTSK) vrcholů uzavřených geometrických obrazců s přímými stranami, kterými jsou na povrchu stanoveny hranice ZCHÚ a jeho vyhlášeného ochranného pásma, s hodnotami souřadnic, uvedenými s přesností alespoň na celé metry; u souřadnic vyhlášovatel uvede informaci o způsobu jejich zjištění, případně charakteristiku přesnosti; jednotlivé lomové body (souřadnice) budou uvedeny v pořadí, jak jdou v obrazci za sebou, uzavřené na počáteční bod; skládá-li se zvláště chráněné území z více polygonů, lomové body jednotlivých polygonů (vlastního zvláště chráněného území i jeho ochranného pásma) budou uvedeny v samostatných seznamech, aby bylo zřejmé, které lomové body náleží do kterého polygonu,

seznam katastrálních území a parcelních čísel pozemků nebo jejich částí dotčených ochranou podle stavu katastru nemovitostí k datu platnosti právního předpisu, kterým se ZCHÚ nebo jeho ochranné pásmo vyhláší; v seznamu parcel zvláště chráněného území a jeho ochranného pásma nemohou být uváděni vlastníci jednotlivých pozemků, ale pouze čísla jednotlivých listů vlastnictví, důvodem je regulace nakládání s osobními údaji plynoucí ze zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, v platném znění,

orientační výměra ZCHÚ a jeho vyhlášeného ochranného pásma uvedená v hektarech s přesností na 0,01 ha;

k jednotlivým bodům souhrnně:

- ❑ tuto dokumentaci je možno nahradit záznamem podrobného měření změn (ZPMZ) vyhotoveným za účelem vymezení polohy a průběhu hranic ZCHÚ včetně jejich vyhlášených ochranných pásem;
- ❑ dokumenty obsahující údaje o vymezení a poloze ZCHÚ předává vyhlášovatel v originále nebo v podobě ověřených kopií (listiny ověřené dle zvláštních právních předpisů - zákon č. 21/2006 Sb. o ověřování, ve znění pozdějších předpisů) a v elektronické podobě uložené na technickém nosiči dat (CD, DVD) v obecně převoditelných formátech počítačových souborů (uvedeny v příloze č. 3 vyhlášky).

je-li součástí ZCHÚ podpovrchové důlní dílo, které svým průmětem přesahuje mimo hranice tohoto ZCHÚ vymezené na povrchu, je součástí souboru dokumentů rovněž **plán tohoto podpovrchového důlního díla usazený v souřadnicích S-JTSK**, včetně vektorových obrysů hranic podpovrchového důlního díla,

vektorizované obrisy hranic ZCHÚ, včetně jeho ochranného pásma, zaznamenané v obecně převoditelných vektorových formátech počítačových souborů stanovených v příloze č. 3 vyhlášky, vytvořené na podkladě „Základní báze geografických dat“ („ZABAGED“); obrys bude vytvořen na podkladě ZABAGED aktuální k datu vyhlášení ZCHÚ; v současnosti lze obrys vytvořený na podkladě ZABAGED plně nahradit obrysem vytvořeným ze souřadnic získaných geodetickými metodami při tvorbě záznamu podrobného měření změn,

schválený plán péče se zasílá v originále (případně v ověřené kopii) a v elektronické podobě uložené na technickém nosiči dat (CD, DVD) v obecně převoditelných formátech počítačových souborů (uvedeny v příloze č. 3 vyhlášky), včetně protokolu o vypořádání

připomínek, s platností od data účinnosti právního předpisu, kterým bylo nové území vyhlášeno,

přehled ptačích oblastí a EVL, které se plně nebo zčásti překrývají se ZCHÚ nebo jeho ochranným pásmem.

Soubor dokumentů podle přílohy č. 5 jmenované vyhlášky, který orgán ochrany přírody předává do ústředního seznamu k evidenci, obvykle tvoří:

- právní předpis, kterým se MZCHÚ vyhláší,
- schválený plán péče,
- geodetická dokumentace (obvykle záznam podrobného měření změn, kterým se stanoví hranice příslušného MZCHÚ) a
- technický nosič dat s výše uvedenými údaji v elektronické podobě.

5.3 Označování území v terénu

Právní východiska:

§ 42 Evidence a označování zvláště chráněných území

(4) K označení národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek se užívá velkého státního znaku České republiky. Na označení přírodních rezervací a přírodních památek se užívá malého státního znaku České republiky.

(5) Podrobnosti o způsobu označení zvláště chráněných území v terénu i mapových podkladech stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 10 vyhlášky č. 64/2011 Sb. - způsob označení zvláště chráněných území, ... v terénu

(1) K označení

- a) národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek se používá tabulí s velkým státním znakem České republiky a tabulí s uvedením kategorie zvláště chráněného území a názvem příslušného zvláště chráněného území,*
- b) přírodních rezervací a přírodních památek se používá tabulí s malým státním znakem České republiky a tabulí s uvedením kategorie zvláště chráněného území,*
- c) prvních zón národních parků se používá tabulí s textem „I. zóna národního parku“,*
- d) ptačích oblastí se používá tabulí s textem „ptačí oblast“ a názvem příslušného území,*
- e) evropsky významných lokalit se používá tabulí s textem „evropsky významná lokalita“,*
- f) smluvně chráněných území se používá tabulí s textem „smluvně chráněné území“,*
- g) památných stromů se používá tabulí s malým státním znakem České republiky a tabulí s textem „památný strom“ nebo „památné stromy“,*
- h) smluvně chráněných památných stromů se používá tabulí s textem „smluvně chráněný památný strom“ nebo „smluvně chráněné památné stromy“,*
- i) hranic národních přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních rezervací, přírodních památek a I. zóny národních parků se používá pruhového značení.*

(2) *Závazné vzory označení zvláště chráněných území, ptačích oblastí, evropsky významných lokalit, památných stromů, smluvně chráněných území a smluvně chráněných památných stromů v terénu, včetně stanovení závazných rozměrů tabulí, jejich materiálu, odstínů barev, typu a rozměru písma a způsobu jejich výroby podle písmen a) až h), jsou uvedeny v příloze č. 6 k této vyhlášce.*

(3) *Tabule označující zvláště chráněná území se umísťují na přístupové komunikace a jiná vhodná místa při hranicích těchto území tak, aby tím nebylo omezeno užívání dotčených nemovitostí. Tabule označující ptačí oblasti, evropsky významné lokality a smluvně chráněná území se umísťují dle potřeby na vhodných místech, tak aby tím nebylo omezeno užívání dotčených nemovitostí.*

(4) *Pruhové označení hranic podle odstavce 1 písm. i) se umísťuje na hraniční sloupky, které nesou dva červené pruhy 5 cm široké, oddělené 5 cm širokou mezerou. Horní pruh probíhá po celém obvodu sloupku, dolní pouze po takové části obvodu, která odpovídá výseku území nechráněného. Sloupky se umísťují zejména na orientačně významné lomové body hranice zvláště chráněného území nebo I. zóny národního parku. Obdobné označení se provádí na hraničních stromech, případně na jiných vhodných hraničních objektech. Pruhové označení hranic se v terénu umísťuje tak, aby odstup mezi jednotlivými značkami nepřekročil vzdálenost, při které by jedna značka od druhé nebyla při denním světle zřetelně viditelná. U zvláště chráněných území liniového charakteru se tento způsob značení použije přiměřeně podle místních podmínek. Pokud je zvláště chráněné území tvořeno pouze budovou nebo její částí, nebo podpovrchovým důlním dílem, pruhové označení hranic podle odstavce 1 písm. i) se nepoužije.*

Postup:

Označení území tabulemi se státním znakem a pruhovým značením zajišťuje příslušný orgán ochrany přírody bezprostředně po vyhlášení zvláště chráněného území a poté je udržuje trvale funkční.

Tabule se státním znakem se umísťují na přístupových cestách a jiných vhodných místech na hranicích zvláště chráněného území. Zejména se jedná o místa pohledově exponovaná a místa, kde lze předpokládat zvýšený pohyb osob, i když se nejedná o přístupové cesty.

Pruhové označení hranic se umísťuje na hraniční sloupky, které nesou dva červené pruhy 5 cm široké, oddělené 5 cm širokou mezerou. Horní pruh probíhá po celém obvodu sloupku, dolní pouze po takové části obvodu, která odpovídá výseku území nechráněného. Sloupky se umísťují zejména na orientačně významné lomové body hranice zvláště chráněného území. Obdobné označení se provádí na hraničních stromech, případně na jiných vhodných hraničních objektech. Pruhové označení hranic se v terénu umísťuje tak, aby odstup mezi jednotlivými značkami nepřekročil vzdálenost, při které by jedna značka od druhé nebyla při denním světle zřetelně viditelná.

U zvláště chráněných území liniového charakteru se značení použije přiměřeně podle místních podmínek. Pokud je zvláště chráněné území tvořeno pouze budovou nebo její částí, nebo podpovrchovým důlním dílem, pruhové označení hranic se nepoužije a tabule se státním znakem se umístí na vhodném místě u vchodu.

Smyslem ustanovení je zejména dát veřejnosti pohybující se v terénu najevo, že se nachází ve zvláště chráněném území, což má význam zejména z hlediska usměrnění jejího

chování ve zvláště chráněném území, osvěty a výchovy a také z hlediska případného vymáhání sankcí v případě porušení ochranných podmínek. Značení území je chráněno zákonem proti poškození a zničení a podle ustanovení § 87 odst. 2 písm. a) nebo § 88 odst. 2 písm. c) zákona lze za takové jednání uložit sankci.

6. Použité zkratky

AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

ZCHÚ – zvláště chráněné území

CHKO – chráněná krajinná oblast

MZCHÚ – „maloplošné“ zvláště chráněné území

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

NPR – národní přírodní rezervace

NPP – národní přírodní památka

PR – přírodní rezervace

PP – přírodní památka

R – rezervace

P – památka

EVL – evropsky významná lokalita

ÚSOP – ústřední seznam ochrany přírody

ZPMZ – záznam podrobného měření změn

7. Přílohy

Příloha č. 1 – Vzor – návrh na vyhlášení zvláště chráněného území

Příloha č. 2 – Vzor – záznam podrobného měření změn

**Příloha č. 3 – Pravidla pro vydávání právních předpisů obcí, krajů a hlavního města
Prahy (2010, Ministerstvo vnitra)**

Příloha č. 4 – Vzory – nařízení správy a nařízení kraje

Přílohy včetně textu metodiky jsou dostupné na internetových stránkách Ministerstva životního prostředí (www.mzp.cz) v kapitole „Ministerstvo/Příroda a krajina/zvláště chráněná území/metodické materiály“.